

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

PİYANO EĞİTİMİ YARIYIL SONU SINAVLARINDA ÖĞRENCİ
PERFORMANSININ RUBRİK İLE ÖLÇÜLMESİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Tuğçe KAYNAK

Danışman
Prof. Selmin TUFAN

Ankara - 2011

ÖNSÖZ

Bireysel olarak yapılan ve devinışsel davranışların ölçüldüğü çalgı performans sınavlarında ölçülmek istenen davranışların tespit edilmesi, bu davranışların ağırlıklı puanlarının belirlenmemesi kısaca yazılı bir ölçme aracı oluşturulmaması ölçme sonuçlarının nesnellikten uzak olmasına sebep olmaktadır. Ölçme aracının olmadığı durumlarda, ön yargı ile hareket etme, duyguların önüne geçememe gibi nedenlerle fazla puan ya da düşük puan verme problemi doğabilmektedir. Bu durumda çalgı performans sınavının güvenilirliği açısından bir ölçek kullanmak, değerlendirme konusundaki problemleri en aza indirebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırma ile piyano eğitimi öğretim elemanları yarıyıl sonu sınavlarında uyguladıkları performans ölçme yöntemleri ve sınav ölçütlerine yönelik bir çalışma yapılmış ve yeni bir ölçek hazırlanmıştır.

Araştırmanın her aşamasında değerli öneri ve katkılarıyla bilimsel ve manevi yardımda bulunan ve beni yönlendiren hocam ve tez danışmanın sayın Prof. Selmin TUFAN 'a ve araştırmanın yürütülmesi esnasında görüşlerine başvurduğum tez izleme komitesi üyeleri değerli hocalarım Prof. Nevhiz ERCAN ve Prof. Dr. Temel ÇALIK' a en içten dileklerimle teşekkür ederim. Ayrıca yardımlarını benden esirgemeyen Doç. Dr. Enver TUFAN hocama minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca araştırmamın çeşitli aşamalarında zaman ayırıp katkı sağlayan değerli arkadaşlarım Demet AYDINLI' ya, Serkan UMUZDAŞ' a, Mehtap AYDINER' e ve Ferit BULUT' a teşekkürü borç bilirim.

Eğitim sürecimde ve her zaman beni destekleyen annem ve babam Fatma-Raşıt KAYNAK' a sonsuz teşekkür ediyorum.

ÖZET

PIYANO EĞİTİMİ YARIYIL SONU SINAVLARINDA ÖĞRENCİ PERFORMANSININ RUBRİK İLE ÖLÇÜLMESİ

Kaynak, Tuğçe

Doktora, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı, Prof. Selmin TUFAN

Eylül 2010

Bu araştırma piyano sınavlarında kullanılabilir bir ölçek aracı geliştirmeyi hedeflemektedir. Türü ise literatürde “derecelendirme aracı” olarak da geçen “rubrik” ölçeği aracıdır. Piyano rubriğinin uygulanması Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi MEABD’ nda görev yapan piyano eğitimcileri ve bu dersi alan üçüncü sınıf öğrencilerinin katkıları ile yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarından, kuruluş tarihlerine göre eskiden yeniye olmak üzere ve piyano eğitimcilerinin sayılarının yeterliliğine göre seçilen 10 üniversite oluşturmaktadır. İstatistiksel anlamlılık için araştırmanın içeriği doğrultusunda “0,05 anlamlılık düzeyi” uygun görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşlerinin alınmasında “içerik analizi” yapılmıştır. Piyano rubriğinin kapsam geçerliğini görebilmek için, ölçek hazırlanmadan önce bir ön araştırma yapılmıştır. Bu ön çalışmada, yarıyıl sonu sınavlarında performans ölçerken değerlendirilecek olan kriterler, toplam 37 piyano öğretim elemanı tarafından puanlanarak değerlendirilmiştir. Piyano rubriğinin yapı geçerliğini test edebilmek amacı ile söz konusu ölçeğe temel bileşenler analizi (principal component analysis) uygulanmıştır. Uygulanan Piyano Rubriğinin ölçümlerinin karşılaştırılmasına (2’li karşılaştırma) ilişkin, birbirinden bağımsız iki piyano öğretim elemanının yaptığı ölçümlerin verileri SPSS programında kodlanmıştır. Bu ikili karşılaştırmanın yapılması için, her iki öğretim elemanının her bir eser için verdikleri puanların ortalamalarına t-testi uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucunda; veriler doğrultusunda piyano rubriğinin oluşturulmasının ardından, piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencilerin performanslarının ölçülmesi için kurulda 2 öğretim elemanı görevlendirilmiştir. Diğer yandan, alışlageldiği üzere 5 kişiden oluşan komisyon ile beraber rubrik anketi yarıyıl sonu sınavlarında uygulanmıştır. Birbirinden bağımsız iki öğretim elemanı ile jürinin puanlamalarının karşılaştırılması sonucunda birinci öğretim elemanı ile ikinci öğretim elemanının puanlamaları arasında, birinci öğretim elemanı ile jürinin puanlamaları arasında ve ikinci öğretim elemanı ile jürinin puanlamaları arasında, beklenildiği gibi, istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

ABSTRACT

ASSESS WITH RUBRIC OF THE STUDENT'S PERFORMANCE IN THE MID-TERM PIANO EXAMS

Kaynak, Tuğçe

Thesis Advisor: Prof. Selmin TUFAN

September, 2010

This research aims at developing an evaluation instrument that can be used in piano exams. This evaluation instrument, referred as 'rating instrument' in the literature is called 'the rubric evaluation instrument. The application of piano rubric was done with the contribution of piano instructors working at Gazi University, Faculty of Education and the third year students taking this course.

The scope of this study includes 10 universities which have Music Teaching Schools under the program of Fine Art Teaching. These universities were chosen by considering their foundation dates, from the oldest to the newest, and the number of their piano instructors. The significance level was determined as '00,5'. A content analyze was carried out to get the lecturers' opinions. A pre-study was conducted to see the content validity of the piano rubric before preparing the scale. In this pre-study the criteria which are taken into consideration to evaluate mid-term exams performances were assessed by 37 piano instructors. Principal component analysis was done to test the constrictive validity of the scale. To compare the assessment of the piano rubric, the data taken from two independent referees were coded on the SPSS program. To compare the two different date, the mean scores of the referees for each performance was analyzed through t-test. After the piano rubric was formed, the two referees in the board were assigned to assess the students' performance in the mid-term piano exams. In the meantime, the rubric questionnaire was applied by a board of 5 members, as usual, in the mid-term exams. When the scorings of the independent two referees and juries were analyzed, it was concluded that there was no statistic significance between the scoring of the first and the second referee. Moreover, It was concluded that there was no statistical significance between the scoring of the first referee and that of the jury and the scoring of the second referee and that of the jury as expected.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
BÖLÜM.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Problem Cümlesi.....	9
1.3. Alt problemler.....	9
1.4. Araştırmanın Önemi.....	10
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	10
1.6. Araştırmanın Varsayımları.....	10
1.7. Tanımlar.....	11
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	12
2.1. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme.....	12
2.2. Performans	13
2.2.1 Performans Tabanlı Değerlendirme	14
2.2.1.1. Performans Değerlendirmenin Önemi.....	15
2.2.2. Performans Değerlendirme Aşaması.....	16
2.2.2.1. Performans Değerlendirilmesinde Uyulması Gereken	
Temel İlkeler.....	19
2.3. Müziksel Performansının Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi.....	21
2.4. Dereceleme Ölçekleri Kullanımı	23
2.4.1. Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı).....	24
2.4.1.1. Holistik Rubrik (Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı)	29
2.4.1.2. Analitik Rubrikler (Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı).....	30
2.5. Rubrik Geliştirme Aşamaları	31
2.6. Rubrik Ne Tür Etkinliklerin Değerlendirilmesinde Kullanılır?.....	36
3.YÖNTEM.....	37
3.1. Araştırmanın Modeli.....	37
3.2. Evren ve Örneklem.....	38
3.3. Veri Toplama Tekniği.....	39
3.3.1. Öğretim Elemanlarının Ölçme Yöntemlerine İlişkin Görüş Anketi.....	39
3.3.2. Yapılandırılmış Görüşme.....	39
3.3.3. Performans Ölçme Aracı.....	39
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	40

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Sayfa No

4.1. Piyano Eğitimi Öğretim Elemanlarının Yarıyıl Sonu Sınavlarında Uyguladıkları Performans Ölçme Yöntemlerine İlişkin Görüşleri	43
4.1.1. Performans Ölçme Aracı Kullanma Durumları.....	43
4.1.2. Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçme Sürecine İlişkin Görüşleri.....	44
4.2. Piyano Eğitiminde Yarıyıl Sonu Sınavlarında Kullanılan Ölçme Yöntemini Belirleyen Ölçütlere İlişkin Görüşler	45
4.3. Piyano Öğretim Elemanlarının Yaptıkları Ölçmenin Niteliği ve Niceliğine İlişkin Görüşleri	47
4.4. Piyano Öğretim Elemanlarının Sistemli Bir Derecelendirme Ölçeğine İlişkin Görüşleri.....	48
4.5. Piyano Eğitimcilerinin Görüşlerinden Hareketle Oluşturulan Ölçme Aracının Uygulanması.....	49
4.5.1. Rubrik Ölçümlerinin Karşılaştırılması (2’li Karşılaştırma)	50
4.5.2. Ölçümlerinin ve Jüri Değerlendirmesinin Karşılaştırılması (3’lü Karşılaştırma)	52
4.6. Uygulama Verileri Doğrultusunda Oluşturulan Ölçme Aracının Teknik Nitelikleri.....	53
4.7. Piyano Öğretim Elemanlarının, Oluşturulan Ölçme Aracı İle İlgili Görüşleri.....	57
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	59
5.1. Sonuçlar.....	59
5.2. Öneriler.....	62
KAYNAKÇA.....	63
EKLER.....	68
Ek – 1: Öğretim Elemanlarının Ölçme Yöntemlerine İlişkin Görüş Anketi.....	69
Ek – 2: Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	73
Ek – 3: Piyano Rubriğinin Kullanımına İlişkin Görüş Anketi	75
Ek – 4: Piyano Dersi Öğretim Programı.....	77
Ek – 5 Rubrik Puan Yorumları Anketi:.....	81
Ek – 6: Piyano Rubriği	87
Ek – 7: Araştırma İzni ve Resmi Yazışmalar.....	89

ŞEKİL ve TABLOLAR LİSTESİ

ŞEKİL	Sayfa No
2.4.1.1.1.	Holistik Rubrik..... 29
2.4.1.1.2.	Holistik Rubrik 30
2.4.1.2.1.	Örnek Piyano Rubriği 30
2.5.1.	Rubriklerde Karşılaşılan Problemler ve Öneriler Tablosu..... 34
3.2.1.	Örneklem Grubunu Oluşturan Üniversiteler ve Piyano Öğretim Elemanı Dağılımı..... 38
3.4.1.	Piyano Rubriğinin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları, Ortalamalar, Standart Sapmalar, Özdeğerler, İç Tutarlılık Katsayıları..... 41
4.1.1.1.	Piyano Eğitimcilerinin Performans Ölçme Aracı Kullanımına İlişkin Dağılım Tablosu..... 43
4.1.2.1.	Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçerken Değerlendirilen Davranışlar, Ortalamaları ve Standart Sapmaları..... 44
4.2.1.	Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçerken Değerlendirilen Kriterler, Ortalamaları ve Standart Sapmaları..... 45
4.2.2.	Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçerken Sınıflara Göre Değerlendirilen Kriterler, Ortalamaları ve Standart Sapmaları..... 46
4.2.3.	Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçme Sürecine İlişkin Olası Sorunların Önemleri, Ortalamaları ve Standart Sapmaları..... 47
4.3.1.	Piyano Öğretim Elemanlarının “Ölçmenin Nitelik ve Niceliğine İlişkin” Görüşlerini Gösterir Tablo..... 47
4.4.1.	Piyano Öğretim Elemanlarının “Sistemli Bir Derecelendirme Ölçeği” İle İlgili Görüşlerini Gösterir Tablo..... 48
4.5.1.1.	Birinci ve İkinci Uygulayıcının Puanlamalarının T-test Sonuçları (Ortalamalar, Standart Sapmalar, t Değeri, Serbestlik Derecesi, Anlamlılık Düzeyi ve Korelasyonlar) 51
4.5.2.1.	Birinci ve İkinci Uygulayıcının Puanlamaları ile Jüri Puanlamalarının T-test Sonuçları (Ortalamalar, Standart Sapmalar, t Değeri, Serbestlik Derecesi, Anlamlılık Düzeyi ve Korelasyonlar) 52
4.6.1	Becerilerin (Ölçütlerin) Puanlama Yorumlarına Dair Frekans ve Yüzde Dağılım Tablosu 54
4.7.1.	Piyano Rubriğinin Kullanımına İlişkin Görüş Anketi Analiz Sonuçları Tablosu..... 54

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin en genel ve geniş amacı bireyler hakkında doğru ve uygun kararlar verebilmeyi sağlamaktır. Kararların isabetliliği, toplanan bilgilerin doğru, güvenilir ve geçerli olmasına bağlıdır.

Köse (2007)'ye göre ölçme değerlendirme işlemleri çoğunlukla, öğretim etkinlikleri sonucunda amaçların ne düzeyde gerçekleştiğinin belirlenmesine yöneliktir. Hatta hazır bulunuşluk düzeyinin belirlenmesinin ve sürecinin değerlendirilmesinin çoğu zaman ihmal edildiği de söylenebilir. Ölçme değerlendirme yalnızca sonuçlar hakkında bir yargıda bulunmak amacıyla yapılmaz. Sonucun ne olduğunun ve amaçların ne ölçüde gerçekleştiği, büyük ölçüde öğrenme-öğretme sürecinin nasıl işlediğine bağlıdır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sonuçlar kadar süreç üzerine de odaklanmalıdır. Sürecin değerlendirmesinde öğrenme-öğretme sürecinin tüm öğeleri dikkate alınabilir. Öğretmenin davranışları, kullanılan yöntemler, materyaller, öğrencinin çalışma olanakları, öğrencinin davranışları, seviyeleri, vb. süreci etkileyen unsurlardır.

Ölçme sonucu elde edilen ölçümlerin değerlendirilmesine bağlı olarak verilen kararlar, değişik amaçlara hizmet edebilir. Bu kararlar; her bir öğrencinin alacağı notu belirlemek olabileceği gibi, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleme, öğrencilerin öğrenmede kaydettiği aşamayı belirleme, uygulanan programın etkililiğini belirleme gibi hususları içerebilir.

Karip (2007)'e göre performansların değerlendirilmesi genel anlamda öğrencilerin istenilen bir öğrenme alanındaki bilgi, beceri ve tutumlarını ölçmek için, onlara alanla ilgili bir görev verip, o görevdeki etkililiğini geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış ölçüm araçları (rubrikler) kullanılarak tespit etmektir.

1.1. Problem Durumu

Bireysel olarak yapılan ve devinişsel davranışların ölçüldüğü çalgı performans sınavlarında ölçülmek istenen davranışların tespit edilmesi, bu davranışların ağırlıklı puanlarının belirlenmemesi kısaca yazılı bir ölçme aracı oluşturulmaması ölçme sonuçlarının nesnellikten uzak olmasına sebep olmaktadır. Ölçme aracının olmadığı durumlarda, ön yargı ile hareket etme, duyguların önüne geçememe gibi nedenlerle fazla puan ya da düşük puan verilebilmektedir. Bu durumda çalgı performans sınavının güvenilirliği açısından bir ölçek geliştirmenin, değerlendirme konusundaki problemleri en aza indirebileceği düşünülmektedir.

Konuyla ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılan kuramsal yayın ve araştırmalara bakıldığında 3 yüksek lisans, 6 doktora tezine ve 10 adet özgün çalışmaya ulaşılmıştır.

Uçan (1982) “Gazi yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi” isimli doktora tezi araştırmasında, programın yapısı, sağlamlık ve etkililik derecesini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada programın yapısını güçlendirmek, sağlamlaştırmak, etkinliğini artırmak hedeflenmiştir. Araştırmada, giriş ara ve dönem sonu sınavlarında devinişsel testlere ilişkin derecelendirme ölçekleri kullanılması ve bu testlerin geçerlik, güvenilirlik ve yordama güçlerinin belirlenmesinde iki yönlü varyans analizi, basit ve bileşil korelasyon ve adım adım regülasyon yöntemleri uygulanmıştır.

Özdoğan (1999)’ın yaptığı “GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Piyano Öğretim Elemanlarının Piyano Eğitiminin 1. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Görüş ve Önerileri” isimli yüksek lisans tezi araştırmasında, eğitimcilerin büyük bir kısmının performansı etkileyen en önemli unsurun fizyolojik faktör olduğu, ikinci olarak da psikolojik faktörlerin olduğu, değerlendirme kriterlerinin ortak olması gerekliliği, en önemli davranışın bedensel oturuş ve duruş şekillerinin kazandırılması gerekliliği, performans ölçümünde geçerlik ve güvenilirlik unsurunun ön planda olan iyi bir testin kullanılması gerekliliği, öğrenci performansının belirli aralıklarla değerlendirilmesi gerekliliği ortaya konmuştur.

Bağçeci (2001) “Piyano Eğitiminde Performans; Müzikal Analiz Etkileşimi” isimli doktora tezi araştırmasında; bir piyano eğitimi sürecinden geçen örneklem grubunun piyano eğitimindeki başarı durumunu ölçme amaçlanmıştır. Araştırmanın piyano eğitiminde “analitik yaklaşım merkezli” bir bakış açısı ve sorgulama süreci yaratması bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır. Araştırmanın amaçları açısından elde edilen bulgulardan, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin piyano eğitiminde kriter olarak kabul edilen teknik ve müzikal disiplinlere ilişkin kritik hedef ve davranışlara “tamamen” ulaştıkları sonucuna varılmıştır. Deneysel çalışmanın ilgili yarıyıllarında hedef davranışların gerçekleşme dereceleri incelendiğinde yarıyıllar arasındaki ilişkinin tutarlı ve anlamlı olduğu gözlenmiş, öğrencilerin dört yarıyıldaki teknik disiplinler, müzikal disiplinler ve piyano dersi not ortalamalarının tutarlı olduğu ortaya konmuştur.

Görsev (2001) “ Piyano Öğretmeninin Sahip Olduğu Eğitim Psikolojisi ve Ölçme Değerlendirme Bilgisi Alanlarına Yönelik Birikimin Piyano Eğitime Yansımaları” isimli yüksek lisans tezinde; piyano öğretmenin ölçme değerlendirme bilgisinin piyano eğitimi sürecinde öğrenci başarısına etkisi yönünden önemini vurgulamak amacıyla ölçme değerlendirmeye yönelik temel kavramlara ve önemli yaklaşımlara yer verilerek bunların piyano eğitimi süreciyle olan ilişkileri ele alınmıştır.

Yayla (2003) “Müzik Yeteneğinin Ölçümü” isimli doktora tezinde; Müzik Eğitimi Anabilim Dalları giriş yetenek sınavlarını sorgulayarak, bu konuda dünyada kullanılan ölçekleri tanıtmak ve bunun ışığında müziksel algılama ve performansı ölçen ölçme araçları geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun standart ölçekleri hiç tanımadığı, geliştirdikleri bir ölçekten kısmen yararlandıkları ve bu ölçeklerin standart bir ölçekte olması gereken özellikleri taşımadığı ortaya konmuştur.

Dalkıran (2006) “Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi” isimli doktora tezinde: keman öğretim elemanlarının görüşlerinden ve uyguladıkları ölçme yöntemlerinden hareketle, yarıyıl sonu sınavlarında kullanılmak üzere bir performans aracı oluşturmak ve bu aracın kullanılabilirliğini test etmek amaçlanmıştır. Yapılan bu çalışmada, keman öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda hazırlanan ölçme aracının, keman ve çeşitli yaylı çalgıların performansını ölçmede yeterli olduğu, sınav işleyişinde olumlu katkı sağladığı ve öğrenciye geribildirim sağladığı belirlenmiştir.

Uçan (1987) “Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Yeri, Önemi Kullanımı” isimli çalışmada; müzik eğitiminde performans testlerinin mesleki müzik eğitiminde oldukça yoğunlaştığını ortaya koymuştur. Araştırmada; müzik performansının ölçümünde kullanılan ölçme yöntemlerine ilişkin araçlardan bahsedilmiştir. Karşılaşılan sorun ne olursa olsun müzik eğitiminde performans testlerinin önemli yararlarının olduğu ve bu yararların daha çok sağlanabilmesi için bu testlerin sürekli geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Geliştirmede izlenecek bilimsel yolun, testin hazırlanması, denenmesi, değerlendirilmesi ve düzeltilmesi evrelerinden oluşan “deneysel yaklaşım” olduğu ifade edilmiştir.

Alakurt’un (2006) “Puanlama Yönergesine (Rubrik) Dayalı Değerlendirme ve Geleneksel Değerlendirme Açısından İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar dersi başarılarının Karşılaştırılması” adlı çalışmasının amacı, puanlama yönergesine dayalı değerlendirme ve geleneksel değerlendirme açısından ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar dersi başarılarının karşılaştırılmasıdır. Araştırmaya deney grubunda 88 öğrenci, kontrol grubunda ise 76 öğrenci katılmıştır. Araştırma probleminin çözümü için öğrencilerin akademik başarılarını ölçecek çoktan seçmeli sorulardan oluşan başarı testi bilgisayar öğretmenleri ve araştırmacı tarafından, performans görevinin değerlendirilmesinde kullanılan süreç puanlama yönergesi ise araştırmacı ve deney gruplarında dersi veren bilgisayar öğretmenleri tarafından geliştirilmiştir. Yapılan veri çözümlemelerinden sonra şu sonuçlara ulaşılmıştır: Bilgisayar dersinde puanlama yönergesine dayalı olarak değerlendirilen öğrencilerin ön-test-son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Bilgisayar dersinde geleneksel değerlendirmeye dayalı olarak değerlendirilen öğrencilerin öntest-son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Puanlama yönergesine dayalı değerlendirme ve geleneksel değerlendirme açısından bilgisayar dersini alan öğrencilerin son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Puanlama yönergesine dayalı değerlendirme ve geleneksel değerlendirme açısından bilgisayar dersini alan öğrencilerin cinsiyetlerine göre son test başarı puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı ortaya konmuştur.

Yıldız’ın (2005) “6. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Rubrik Yöntemiyle Öz değerlendirme Çalışması” adlı araştırmasının amacı 6. sınıf Fen Bilgisi dersinde puanlama yönergesi kullanımının, öğrencinin, kendinde gördüğü eksik yanların belirlenerek giderilmesinde ve öğrencideki gelişmenin takip edilerek, işlenen dersin sınıfta ne derece kavrandığının tanımlanarak yararını belirlemektir. Araştırma sonucunda puanlama yönergesi kullanımının

öğrencilerin, kendi eksik ve güçlü yanlarını görmelerini sağlayarak bakış açılarını geliştirdiği belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen önemli sonuçlardan birisi de öğretmenin sınıf bazında beklenen kazanımların ne düzeyde edinildiğini daha açık ve net olarak gözlemlemesini sağlayarak dönüt çalışmalarını yapmada olumlu sonuçları olduğudur.

Aslanoğlu ve Kutlu (2003)' nun “Öğretimde Sunu Becerilerinin Değerlendirilmesinde Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Kullanılmasına ilişkin bir Araştırma” adlı araştırmanın amacı dereceli puanlama anahtarı kullanarak öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerini ifade etme yollarından biri olan sunu yapma davranışlarını değerlendirmektir. Araştırma, bir özel okulun 24 öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Sunu yapma davranışı için; üç performans görevi, yol gösterici açıklamalar ve nasıl değerlendirileceğini gösteren dereceli puanlama anahtarı öğrencilere verilmiştir. Öğrencilerden bu üç görevden birini seçmesi ve bunu sunu yapmak üzere hazırlanmaları istenmiştir. Sunular, öğretmen ve sınıftaki öğrenciler tarafından değerlendirilerek kameraya kaydedilmiş ve okuldaki Fen Bilgisi öğretmenlerine değerlendirmeleri için izletilmiştir. Çalışmanın sonunda araştırmaya katılan öğrenci ve öğretmenlere “dereceli puanlama anahtarı” ile değerlendirmenin eğitime katkısı bir anketle sorulmuştur. Yapılan analizlerin sonucuna göre öğretmen ve izleyici öğrencilerin her üç performans görevine ait vermiş oldukları puanların ortalamalarıyla performans görevlerinin tümü için vermiş oldukları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı, öğretmenlerin sunulara verdikleri puanlar arasında yüksek bir uyum olduğu belirlenmiş ve bu puanların tutarlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bademci (1998) “Performans Değerlendirme: Ürün ve Süreç Değerlendirmesi Yapılan Öğrencilerin Erişi Düzeyleri İle İlgili Bir Araştırma” adlı çalışmada, aynı hedef davranışların kazandırılması için, aynı öğretim yönteminin uygulandığı, süreç değerlendirmede kullanılan davranış kontrol listesi, ürün değerlendirmede kullanılan ürün ayrıntılı puanlama anahtarı ve geleneksel değerlendirmede kullanılan sözel dönütün tür ve sayılarına göre oluşturulan grupların erişimi düzeyleri, öğrenmenin kalıcılığı ve öğrenmeye harcadıkları süre yönlerinden aralarında farklılıklar olup olmadığının ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Denk kontrol gruplu son test deseninin kullanıldığı çalışma, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Teknoloji Bölümü ikinci sınıfında öğrenim gören ve rastsal seçilen 90 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 45 öğrenci ön çalışmada kullanılmış, diğer 45 öğrenci ise verilerin toplanmasında kullanılmak üzere rastgele

her gruba 15 kiři dūŖecek Ŗekilde ũ gruba ayrılmıştır. Araştırma sonunda aynı hedef davranışların kazandırılması için, aynı ğretim yönteminin uygulandığı, süreç değerlendirmede kullanılan davranış kontrol listesi, ũrn değerlendirmede kullanılan ũrn ayrıntılı puanlama anahtarı ve geleneksel değerlendirmede kullanılan sözel dönütün tür ve sayılarına göre oluşturulan gruplar arasında öğrenmenin kalıcılığı yönünden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat ulaşılan erişi düzeyleri ve öğrenmeye harcadıkları süre yönlerinden anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Mertler (2001), “ğrenci Performansını Değerlendirme: Ohio’daki ğretmenlerin Sınıf İçi Değerlendirme Uygulamalarını Tanımlayıcı Bir alışma” adlı araştırmasında Ohio eyaletinde görev yapan öğretmenlerin kullandıkları değerlendirme teknikleri incelemiştir. İlköğretim ve ortaöğretim düzeyinde 625 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada veri toplama aracı olarak açık uçlu sorular ve 47 maddeden oluşan bir anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda alternatif değerlendirme tekniklerinin ortaöğretime göre ilköğretim düzeyinde daha sık kullanıldığı görülmüştür. Aynı zamanda şehir merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin kırsal alanlarda görev yapan öğretmenlere ve göreve yeni başlayan öğretmenlerin 30 yas ũst öğretmenlere göre alternatif değerlendirme tekniklerini daha sık kullandıkları belirlenmiştir.

Schafer ve diğerleri (2001) “Puanlama Yönergesi Hakkındaki ğretmen Bilgisinin Dört Alanda ğrenci Başarısına Etkisi” adlı araştırmada, öğretmenlerin puanlama yönergesi bilgisinin ortaöğretim ğrencilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisini incelemiştir. Öğretmenlerin puanlama yönergesi bilgilerinin öğrencilerin akademik başarılarını geliştirdiği hipotezinin test edildiği alışma Matematik, Biyoloji, İngilizce ve Vatandaşlık Bilgisi dersleri kapsamında gerçekleştirilmiştir. 92 öğretmenin katıldığı çalışmada, biri puanlama yönergesi eğitimi verilen ve diğeri almamış öğretmenlerden meydana gelen 46 çift oluşturulmuştur. Araştırma her bir öğretmenin aynı beceri düzeyine, benzer öğrenme ve çalışma özelliklerine sahip öğrencilerden oluşturulan gruplar ve demografik olarak benzer sınıfların oluşturulduğu ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonucunda Biyoloji ve Matematik derslerinde puanlama yönergesi eğitimi almış öğretmenlerin, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde daha etkili oldukları görülmüştür. Ancak İngilizce ve Vatandaşlık Bilgisi derslerinde öğretmenlerin puanlama yönergesi bilgilerinin ğretilimi desteklediğine ilişkin bir bulguya ulaşılamamıştır.

Tufan ve Özdoğan (1997) “Piyano Eğitiminin I. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçme ve Değerlendirilmesi” isimli araştırmalarında, performans, performansı etkileyen faktörler ve performans ölçme testleri üzerinde durmuşlardır. Araştırmada, Piyano Eğitimi İçin bir “ Performans Testi” örneği sunulmuştur.

Ericson (1996) Uppsala Üniversitesinde hazırladığı “Öğrencilerin Dans Performanslarının Değerlendirilmesi” isimli doktora tez araştırmasında, öğrencilerin dans performanslarının analizi için bir araç geliştirmiştir. Araştırma, dans eğitiminin içeriğini ve yapısını tanımlamayı; dans derslerindeki öğrenci performanslarının değerlendirilmesi için ölçütler belirlemeyi; değerlendirme için güvenilir derecelendirme ölçeği oluşturmayı amaçlamaktadır. Ölçütler; estetik yön (dikkat, ilgi, isteklilik, hoşlanma), sosyal yön (bütünleşme, sosyal çevre), motor beceri yönü (koordinasyon, duruş, efor, jest ve mimikler), müzikal yön (ritim, ölçü, bölüm karakterleri, ifade) olarak belirlenmiştir. Araştırmada; öğrencilerin dans performanslarının sistemli bir şekilde ölçülebileceği sonucuna varılmıştır.

Doherty (2000) Massschusetts Üniversitesinde hazırladığı “Blok flüt için Rubrik” isimli yüksek lisans tezinde, ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin blok flüte başlangıç performans becerileri ve teknikleri ile ortaya çıkarttıkları seslerin ölçülmesi için betimleyici dereceleme ölçeği oluşturmuştur. Eğitim süresince betimleyici dereceleme ölçeği ile birleştirilen performans becerileri 5 sınıfta kaydedilmiştir. Değerlendirme betimleyici derecelendirme ölçeğinde geçerliliği saptamak için sertifikalı 4 müzik eğitimcisinden video kayıtlarını izleyerek performansları puanlamaları istenmiştir. Sonuçlar, 3. sınıf öğrencilerinin blok flüt performans becerilerinin değerlendirilmesinde geliştirilen betimleyici derecelendirme ölçeğinin güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

Yamposky (2001) Colombia Üniversitesinde “Performansta Temel Değerlendirme ve Bu Değerlendirmenin Eğitim ve Müzik Eğitimcileri Üzerine Etkisi” isimli doktora tezi araştırmasında, performans değerlendirme yöntemlerinin eğitimin ve müzik eğitimcilerinin rolü üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırmada; öğretmenlerin deneyimleri öğrencilerin ne öğrendiklerini etkiler; oluşturulan ve uygulanan nitelikli değerlendirmeler zaman ve çaba gerektirir, değerlendirme, düşünce ve davranışı yansıtıcı model oluşturması açısından öğretmenler için önemlidir; bilgi içeriği ve performans becerisi, müziğin bir konu ve bir sanat biçimi olarak nasıl öğretilmesi gerektiğini belirlediği için önemlidir, görüşleri savunulmuştur.

Eliot ve Rao (1990) “Müziksel Performans ve Müzik Eğitimi” isimli çalışmalarında, müziksel performansın eğitimsel değerinin, süreç ve ürünün birlikte ele alınması ile gerçekleştirilebileceğini savunmuşlardır.

Hewitt (2002) “ Enstrüman Çalan Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirme Eğilimleri” isimli çalışmasında; öğrencilerin kendilerini değerlendirme eğilimlerini belirlemeyi, öğrencilerin bir model kullanarak ya da kullanmayarak kendilerini değerlendirme yöntemlerini incelemeyi ve müzik performans başarısı ile kendini doğru değerlendirme arasında bir ilişkinin olup olmadığını araştırmayı amaçlamıştır.

Bergee’nin (2003) “ Müziksel Performans Değerlendirmenin Güvenilirliği” isimli araştırması, uygulanan yarıyıl sonu müzik performansının değerlendirme güvenilirliğinin bir sınavı niteliğindedir. Araştırmada, bakır nefesli, vurmali, tahta nefesli, yaylı çalgılar ile ses ve piyano branşlarında derecelendirme ölçekli ölçme araçları kullanılarak değerlendirme yapılmıştır. Yaylı çalgıların değerlendirilmesinde kullanılan ölçme aracı, Zdzinsky ve Barnes (2002) tarafından geliştirilmiştir. Ölçme aracı; yorum/müzikal etki, artikülasyon /ton kalitesi, entonasyon, ritim/tempo ve vibrato ölçütlerinden oluşmaktadır. Derecelendirme kısmında ise beşli likert ölçeği kullanılmıştır.

Bu araştırmaya Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında piyano eğitimi final sınavlarında yapılan ölçmede mevcut durumu saptamak, sınavda öğrenci performansını değerlendirirken daha güvenilir ve sistemli bir sonuç elde etmek için ihtiyaç duyulmuştur.

1.2. Problem Cümlesi

Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında rubrik yöntemi ile elde edilen öğrenci performans sonuçları nasıldır?

1.3. Alt problemler

Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında;

1. Piyano eğitimi öğretim elemanlarının yarıyıl sonu sınavlarında uyguladıkları performans ölçme yöntemleri nelerdir?
2. Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında kullanılan ölçme yöntemini belirleyen ölçütler nelerdir?
3. Piyano eğitimi öğretim elemanlarının “yaptıkları ölçmenin niteliği ve niceliği” ile ilgili görüşleri nelerdir?
4. Piyano öğretim elemanlarının “sistemli bir derecelendirme ölçeği” ile ilgili görüşleri nelerdir?
5. Veriler doğrultusunda oluşturulacak ve uygulanacak ölçme aracının teknik nitelikleri nelerdir?
6. Piyano eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda nasıl bir ölçme aracı oluşturulabilir?
7. Piyano öğretim elemanlarının, oluşturulan ölçme aracı ile ilgili görüşleri nelerdir? olarak belirlenmiştir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yapılan piyano final sınavlarında değerlendirme aşamasında çıkabilecek fikir ayrılıklarına daha nesnel, gerçekçi, tutarlı ve sağlıklı yaklaşılmasına yardımcı olması bakımından önemlidir. Araştırmanın, Anabilim Dallarında yapılan bu sınavlarda ölçme ve değerlendirmeye standartlık getirebileceğinden önemli olduğu, ayrıca dikkatten kaçabilecek puanlama hatalarının somut olarak kontrolünü sağlayacağı düşünülmektedir.

Ölçme aracının, performans ölçümünde piyano öğretim elemanlarına zaman ve düşünme sürecinde kolaylık sağlayacağı bakımından da önemlidir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni, en az dört yıllık eğitim-öğretim geçmişine sahip olan ve bünyesinde en az üç piyano öğretim elemanı bulunan üniversitelerle sınırlıdır. Araştırma, Gazi Üniversitesi Müzik Anabilim dalında okuyan üçüncü sınıf öğrencilerinin piyano yarıyıl sonu sınavlarını ölçme boyutu ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmada, performans düzeylerinin çok çabuk ve net değerlendirilmesini sağlayabileceği düşünüldüğünden derecelendirme ölçeği olarak **Rubrik** kullanılmıştır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma;

1. Araştırma için belirlenen betimsel yöntemin, problemin çözümü için uygun olduğu,
2. Veri toplama araçlarının araştırmanın problemi ve alt problemleri için uygun olduğu,
3. Örneklemde yer alan piyano eğitimcilerinin gerçek görüşlerini belirttikleri,
4. Araştırmada görüşlerine başvurulacak olan kişilerin görüşlerinin gerçeği yansıtacağı, temel varsayımlarına dayanmaktadır.

1.7.Tanımlar

Performans: Doğrudan ya da dolaylı olarak bir ürünün gerçekleştirilmesinde gösterilen gözlenebilir çaba (Elliott, 1995).

Performans Tabanlı Değerlendirme: Öğrencilerin bilgi ve becerilerini göstermeleri için yanıt üretmeleri ya da ürün ortaya koymalarını gerektiren değerlendirme tekniği (U.S. Congress, Office of Technology Assessment, 1992).

Puanlama Yönergesi (Rubrik): Öğretmen tarafından çalışmada neyin önemli olduğuna ilişkin ölçütlerin listelenerek, her bir ölçütün nitelik derecelerinin açık olarak ifade edildiği puanlama aracı (Andrade, 1997).

Geleneksel Değerlendirme: Öğrenci başarısının sayısal bir değer olarak ifade edilmesine ve öğrencilerin alt düzey becerilerinin ölçülmesine odaklanan değerlendirme (Law ve Eckes, 1995).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Eğitimde “ölçme” ve “değerlendirme” terimleri anlam bakımından birbirlerine yakın ve ilgili kavramlardır. “Ölçme”, diğer gözlem tekniklerine göre daha kesin, daha objektif ve daha güvenilirdir. Yargılarda daha kesin ve açık olmayı sağlar. Ölçme, niteliklerin gözlenerek gözlem sonuçlarının sayı ya da sembollerle ifadesidir. “Değerlendirme” anlamı ise daha geniş bir kavramdır. Ölçme bize sadece bir şeyin niceliğine ilişkin bilgi verir. Bu bilginin yeterli olup olmadığı, istenilen nicelik türünden olup olmadığı ise bir değerlendirme aşamasıdır. “Ölçme” ve “değerlendirme” doğru yapılırsa öğrenme başarısı dolaylı olarak artma gösterebilir. Bu aşama, bir anlamda eğitimin kontrol noktasıdır. Ölçme yapılmadan değerlendirmenin olması mümkün değildir. Değerlendirmenin olmadığı eğitim sisteminde ise kaliteli öğretimin beklenmesi yanlış olacaktır (Yıldırım,1999).

Köse (2007)’ye göre; ölçmek bir özelliğin ya da niteliğin sistematik olarak sayılarla veya sembollerle ifade edilmesidir. Ölçme işleminde, informal gözlemler, öğrencilerin yaptığı çeşitli projeler, öğretmenlerin hazırladığı yazılı yoklamalar, testler kullanılabilir. Yapılan ölçme işleminde ölçüm bir sayı ile ifade edilebileceği gibi nitel olarak da ifade edilmesi mümkündür. Ölçmeler, doğrudan ve dolaylı olmak üzere ikiye ayrılır. Doğrudan ölçme, herhangi bir niteliğin doğrudan doğruya uygun bir birimle kıyaslanarak ölçülmesidir. Doğrudan ölçmeye örnek “odada 8 kişi var, bu elmalar 1 kilodur” olabilir. Dolaylı ölçme ise, bir özelliğin baka bir değişken yardımı ile ölçülmesidir. Örneğin bir öğrencinin zekâ testinden 125 puan alması dolaylı bir ölçümdür. Aslında burada ölçülen öğrencinin zekâsı değil, zekânın göstergesi olarak kabul edilen bazı özelliklerdir.

Bütün ölçmeler değerlendirme işlemine hizmet etmektedir. Değerlendirme bir ölçüt kullanarak yargıya varma ve karar verme aşamasıdır. Kişinin başarısız veya başarılı olduğunu belirleme bir değerlendirmedir. Değerlendirme sonucunda ölçülen özelliğin ya da niteliğin yeterli veya yetersiz, az veya çok, kabul edilebilir veya edilemez düzeyde olduğu gibi bir yargıya varılması söz konusudur(Köse, 2007).

2.2. Performans

Performans sözcüğü, esas olarak “perform” sözcüğünden türetilmedir. Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre kelime, Fransızcadan dilimize geçmiştir. Türkçedeki anlamı “başarım” olarak ifade edilmektedir. Genel sözlük anlamıyla perform “yapmak, yerine getirmek ”tir (TDK,1971). Bu anlamıyla performans, yapılan, ortaya konulan, gösterileni, yürütülen ya da yerine getirilen bir işi anlatmakta; “bir düşünüyü, bir tasarıyı ya da bir kuramı gerçekleştirme işi” demek olan uygulamayı, kısacası “icraat ve tatbikatı” vurgulamaktadır. (Özön,1971; Püsküllüoğlu,1971). Bir devinişsel davranışın sergilenmesi veya daha önceden çalışılmış ve bitmiş bir çalışmanın göz önünde sergilenmesi anlamına gelmektedir.

Bir terimler sözlüğünde “edim” sözcüğü ile karşılanan performans, “ belirli bir iş durumuyla karşılaştığı zaman, kişinin yapabilecekleri” olarak tanımlanmaktadır (Enç, 1974).

Bir başka deyişle Topses(1992) performansı, öğrenme ile başka değişkenlerin ortak fonksiyonu olarak tanımlamaktadır.

Çalık (2006)’a göre, performans, yabancı kökenli bir sözcüktür. Ancak günlük konuşma ve yazı dilinde ‘edim’den ziyade ‘performans’ daha yoğun olarak kullanılmaktadır. Dilimizde ve birçok alanda performans sözcüğünün, farklı birçok anlamlarının olduğu görülmektedir. Örneğin, belirli bir zaman birimi içerisinde üretilen mal veya hizmet miktarı anlamında kullanılan performans, “etkinlik”, “verimlilik”, ve “çıktı” olarak da düşünülebilir. Başka bir deyişle performans, yerine göre, üretim, yerine göre imalat biçimlerinde de kendini göstermektedir. Bununla birlikte performans kamu kesiminde hizmet, özel kesimde imalat olarak ortaya çıkmaktadır.

Performans kelimesi, sanat eğitimi müzik ve resim alanlarında da sıkça kullanılmaktadır. Müzik, performansın en etkili ve önemli olduğu sanat eğitimi alanlarından birisidir. Müzikte ortaya konulan devinişsel bir davranış, resim sanatında ise önceden yapılmış bir eserin sergilenmeye sunulması performans olarak değerlendirilmektedir. Uçan(1997), performansı “yapılan, ortaya koyulan, gösterilen yürütülen ya da yerine getirilen bir iş demek olan uygulamayı gerçekleştirme” diye tanımlamaktadır.

Müzikte devinişsel (kas), bilişsel (zihin, teori) ve duyuşsal(duygular) zekânın koordinasyonu ile yapılan davranış, müzikal performansı ortaya çıkarmaktadır. Bu alandaki koro, ses ve çalgı eğitiminin ürünleri olan; çalgı çalmak, şarkı söylemek, beste yapmak gibi davranışlar, müzik yapmayı vurgulayan performans örnekleri olarak gösterilebilir.

2.2.1 Performans Tabanlı Değerlendirme

Performans tabanlı değerlendirme, değerlendirme yapılacak alanda uzman bir kişinin, önceden belirlenmiş standartlarla karşılaştırma ve ölçme yoluyla, bireyin bu alandaki performansını değerlendirmesidir.

Performans ve özgünlük, performans tabanlı değerlendirmenin özünü oluşturan iki önemli kavramı ifade etmektedir. Performans, öğrencinin doğrudan ya da dolaylı olarak bir ürünün gerçekleştirilmesinde gösterdiği gözlenebilir çabayı ifade etmektedir. Özgünlük kavramı ise gerçek dünya problemlerini veya olaylarını sunan ve değerlendirmenin gerçekleştiği görev ya da bağlamın doğasıyla ilişkilendirilmektedir (Elliott, 1995).

Performans tabanlı değerlendirmenin etkili ve yararlı olabilmesi değerlendirme süreçlerinin sınıf ortamına doğru olarak aktarılmasına bağlıdır. Performans tabanlı değerlendirmenin yapılabilmesi öncelikle, uygulama amaçlarının açık olarak tanımlanmasını gerektirir (Moskal, 2003). Brualdi'nin (1998) Stiggins'den (1994) aktardığına göre öğretmen, performans tabanlı değerlendirme sürecine başlamadan önce kendine su soruları sormalıdır:

- Hangi kavramı, beceriyi ya da bilgiyi değerlendiriyorum?
- Öğrencilerim neyi bilmeli?
- Öğrencilerim hangi düzeyde performans göstermeli?
- Ne tür bilgi değerlendirilecek: Bilişsel sorgulama, hafıza ya da süreç?

Performans tabanlı değerlendirmede amaçların yazılması sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar Moskal (2003) tarafından şu şekilde belirtilmiştir:

- Öğretim ve değerlendirme için açık olarak ifade edilmeli.
- Öğrencinin öğrenmesine değer bilgiyi yansıtmalı.
- Ölçülebilir öğrenci davranışlarını tanımlamalı.
- Uygun bir değerlendirme çalışmasının seçilmesine kılavuzluk etmeli.

Amacın belirlenmesinden sonraki basamağı sınıf içi uygulamanın nasıl gerçekleşeceğini belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu noktada öğretmen, zaman sınırlaması, kaynakların sağlanması veya öğrenci performansını değerlendirmede ne kadar bilginin karar vermede yeterli olacağına bağlı olarak informal ya da formal olarak performans tabanlı değerlendirme yapabilir. Öğrencinin davranışlarının ve çalışma alışkanlıklarının değerlendirilmesi amacıyla da kullanılan informal değerlendirme, öğrenci bilgisi dışında gerçekleştirilir. Formal değerlendirme ise, öğrenci bilgisi dâhilinde, öğrencinin bir görevde ya da projenin tamamlanmasında gösterdiği performansa dayalı yapılan değerlendirmedir. Bu değerlendirmede özel bir görevdeki performansın veya ürünün niteliği de gözlenebilir (Brualdi, 1998).

Barutçugil (2002), performans düzeyinin büyük ölçüde bir insanın kişisel özelliklerine, zihinsel yeteneklerine ve inanç ve değerlerine bağlı olduğunu söylemektedir. Bu bağlamda müzik eğitiminde performans kişinin bireysel özellikleri ve yeteneği doğrultusunda gelişebilecektir.

2.2.1.1. Performans Değerlendirmenin Önemi

Performans, performans ölçme araçları veya testleri ile ölçülmektedir. Performans ölçme araçları, sınavın hedef davranışlarını ne ölçüde ortaya koyduğunu, başka bir deyişle, sınavın, öğrenci davranışlarında hangi alanlara müdahale etmek istediğini yaklaşık olarak tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Barutçugil (2002), “performans değerlendirmeyi, kişinin işini ne kadar başarılı yaptığını belirleme, kendisine bildirme ve bir gelişme planı oluşturma süreci” olarak tanımlamaktadır. Yazara göre eğitim alanında performans değerlendirmenin önemi ve önemli noktaları şunlar olarak sıralanabilir.

Öğrencilerin bilgi ve becerilerini ortaya koyarak oluşturduğu cevap ve ürünlerin değerlendirilmesidir.

- 1 Öğrencinin yeni bilgiyi yapılandırmasını gerektirir.
- 2 Süreç içine yayılmıştır, zamana bağlı değildir.

- 3 Öğrencinin günlük yaşamındaki problemleri nasıl çözeceğini ve problem çözmek için sahip olduğu bilgi ve becerileri nasıl kullanacağını göstermesini ister.
- 4 Öğrencilerin becerilerini “gerçek yaşam” ortamında değerlendirmeyi hedefler.
- 5 Gözlenebilen bir performans veya somut bir ürünle sonuçlanır.
- 6 Performans görevlerinde, tek bir cevap yoktur. Görevi tamamlamak için değişik yollar bulunmaktadır. Bu nedenle iyi tanımlanmış bir ölçütle değerlendirmelidir.
- 7 Başarılı bir değerlendirme yapmak için her performans görevi bir dereceli puanlama anahtarı (rubrik) ile eşleştirilmelidir.
- 8 Performans değerlendirmek için en çok kullanılan araçlar; performans ödevleri, projeler, öğrenci ürün dosyaları, posterler vb.dir.

2.2.2. Performans Değerlendirme Aşaması

Performansın ölçülmesinde göz önünde bulundurulması gereken önemli beceri öğeleri; - işin yapılmasında izlenen yol, - işin yapılma hızı ve - işin kalitesidir. Yani performansın ölçülebilir başlıca iki yönü vardır, süreç ve ürün. Fakat performansın özelliğine göre hem süreç hem de ürün aynı anda ölçülebilir(Tekin,2003).

İyi bir değerlendirmenin yapılabilmesi için Amerika Yüksek Öğretim Kurumu’nun (American Association for Higher Education) belirlediği temel ilkeler şunlardır (Swearingen, 2002):

- Öğrencinin öğrenmesinin değerlendirmesi eğitimsel değerlerle başlar.
- Değerlendirme, çok yönlü, bütünleşmiş ve süreç içindeki performansı ifade eden bir öğrenme anlayışını yansıttığı zaman en etkilidir.
- Değerlendirme, programa ilişkin açık ve net ifade edilmiş amaçlar geliştirdiğinde başarılıdır.
- Değerlendirme, hem çıktılara hem de bu çıktılara götüren deneyimlere dikkat çekmeyi gerektirir.
- Değerlendirme süreç halinde gerçekleştirildiğinde en etkilidir.
- Eğitim alanında çalışan çeşitli uzmanların (eğitim psikoloğu, eğitim teknolojü, okul yöneticisi vb.) katılımıyla, değerlendirme daha çok gelişme gösterir.

- Değerlendirme işe yarar sorularla başladığı ve öğrencilerin ilgilerini çeken soruları aydınlattığı zaman bir fark yaratır.
- Değerlendirme, değişimi teşvik eden bir dizi koşulun parçası olduğunda gelişmeyi teşvik eder.
- Değerlendirme boyunca eğitimciler öğrencilere karşı sorumluluklarını yerine getirmelidir.

Öğretim tekniklerinin geliştirilmesini, öğrencilerin yaşam deneyimlerini ve farklı özgeçmişlerini dikkate alan değerlendirme süreci, 1990’lardan itibaren eğitim alanında yaygın olarak kabul görmeye başlayan yaklaşımın temel konularını oluşturmaktadır. Bu alanda öğrencinin gerçekte ne bildiği ve ne yapabileceğini ölçebilecek, öğrenci gelişimini değerlendirecek işlem veya tekniğe gereksinim duyulmaktadır. Değerlendirmeye ilişkin geliştirilen yeni yaklaşım, standart ya da öğretmen yapımı testlerde doğru yanıtı seçme ya da işaretleme işleminden farklı olarak öğrencinin bir konu üzerinde aktif performans göstermesini gerektiren bir değerlendirme biçimidir (Weber ve Stewart, 2001). Bu nedenle yeni yaklaşım gerçek yaşamdan kopuk bir çizgide öğretim verilen sınıf ortamını gerçek dünyayla bağdaştırıp, süreç içinde öğretimin niteliğini arttırmaya yönelik bir yenilik olarak görülmekte (Aschbacher, 1991; Tanner, 2001) ve eğitimin her alanında kullanılabilecek bir yaklaşım olarak var olan sorunlara çözüm olabileceği görüşü yaygınlık kazanmaktadır (Mertler, 2001).

Yeni yaklaşım dilimizde özgün değerlendirme, alternatif değerlendirme, performans tabanlı değerlendirme gibi farklı isimlerle anılmaktadır. Tüm bu kavramların esas noktalarını geleneksel ölçme araçlarına alternatif olarak geliştirilmiş olmaları ve öğrencinin gerçek deneyimleri ile bağlantılı doğrudan gözlenebilen bir performansa dayalı olarak ölçme işlemini yapabilmeleri oluşturmaktadır (Baştürk, 2005). Wangsatorntanakhun’un (1997) belirttiği üzere performans tabanlı değerlendirme kavramı tüm diğer adlandırmaları kapsayan bir yapıya sahip olmasından dolayı bu çalışmada, “performans tabanlı değerlendirme” kavramının kullanılması tercih edilmiştir.

Birleşik Devletler, Teknoloji Değerlendirme Ofisi tarafından (U.S. Congress, Office of Technology Assessment) (1992) performans tabanlı değerlendirme; “Öğrencilerin bilgi ve becerilerini göstermeleri için yanıt üretmeleri ya da ürün ortaya koymalarını gerektiren değerlendirme tekniği” olarak tanımlanmaktadır.

Performans tabanlı değerlendirme standart değerlendirme anlayışından farklı olarak, öğretmenlerin öğrenci performansı hakkında daha geçerli ve güvenilir bilgi ve anlayışa sahip olmasını sağlayacak alternatif bir yol olarak görülmektedir (Elliott, 1995). Değerlendirme bilgisi notlandırma için sayısal bir veri olarak ifade edilebileceği gibi asıl yararı, değerlendirme süreci boyunca öğrenme ve öğretmeyi sürdürerek geliştirmesidir (Ncte, 2006).

Bireysel bir performansı değerlendirirken, aşağıda belirtilen 6 unsur göz önüne alınmalıdır (Çalık, 2003) :

1- Objektif olamama, performans değerlendirmesi yapılan birey, değerlendirilen insan olduğu için, sıklıkla karşılaşılan durum objektif olamamaktır. Bu durumda değerlendirme sürecinin önyargılardan arındırılması ve kişinin işe yönelik davranışlarının ölçülmesi gerekir.

2- Tek yönlü çözüm, burada sadece yönetici ya da müfettişin görüşüne göre değerlendirme vardır. Bu durum bireyin objektif olarak değerlendirilmesini engelleyebilir.

3- Taraflı ölçüm, değerlendirmeyi yapan kişinin, değerlendirilen kişiyi sevmesi ya da sevmemesine yönelik olarak yapılan değerlendirmedir.

Değerlendirmeyi yapan kişi, değerlendirme uygulamasına duygularını karıştırmaması gerekir.

4- Standart ölçüm, bireysel farklılıkları gözetsiz ortalama bir ölçüte göre yapılan değerlendirmedir. Bu hata türünde herkesi standart bir düzeyde görme eğilimi vardır. Performans değerlendirmenin önemli bir amacı da bireysel farklılıkları belirleyebilmektir.

5- Ölçme Aracı hatası, performans değerlendirme sürecinde kullanılan araçtan kaynaklanan sorunlar vardır. Soyut işlerin somuta indirgenmesi oldukça zordur. Bu sebeple aracın geliştirildikten sonra uygulanması, düzeltilmesi geçerlik güvenirliğin hesaplanması gerekir.

6- Baskın özellik, değerlendirme yapan kişilerin, değerlendirdikleri kişilerin göze çarpan yönünü göz önüne alarak değerlendirme yapmasıdır. Bu sorunu aşmak için çoklu değişkenlere göre değerlendirme yapmak gerekir.

2.2.2.1. Performans Değerlendirilmesinde Uyulması Gereken Temel İlkeler

Performans değerlendirmede uyulması gereken kurallar NRC(Ulusal Araştırma Konseyi) tarafından tespit edilmiş ve bu hususta bazı standartlar geliştirilmiştir. Çepni(2007) bu ilkeleri aşağıdaki gibi maddeleştirmiştir.

- 1) Değerlendirme uzun süreli olmamalıdır.
- 2) Değerlendirme birçok beceriyi kapsamalıdır.
- 3) Hem bireysel hem de grup değerlendirilmeleri yapılmalıdır.
- 4) Değerlendirme hem ürüne hem de sürece odaklanmalıdır.
- 5) Değerlendirmede birçok veri toplama tekniği kullanılmalıdır.
- 6) Hedefler açık olarak yazılmalıdır.
- 7) Değerlendirilen konu hakkında ön fikirler ileri sürülmelidir.
- 8) Değerlendirilmesi istenen konu çekici hale getirilmelidir.
- 9) Değerlendirme müfredattaki konularla ilişkilendirilmelidir.

Bunlara dikkat edilmediği takdirde yapılan değerlendirme, ortaya sağlıklı bir sonucu çıkaramaz. Bu durumda hem değerlendirmeyi yapan kişilerin zamanı, hem de performansı değerlendirilen kişinin emeği harcanmış olur.

Değerlendirme aşamasında yorum farklılıklarından doğabilecek çelişkileri önlemek için performanslarının belirlenmesinde kullanılacak ölçütlerin öğrenciler tarafından açık olarak anlaşılması gereklidir. Brualdi'nin (1998) Airasian'dan (1991) aktardığına göre ölçütlerin geliştirilmesindeki öneriler şöyle sıralanabilir:

- Değerlendirilecek tüm görev veya performansların tanımlanarak, öğretmen tarafından gerçekleştirme süreci önceden tasarlanmalı.
- Ürün veya performansın önemli noktalarının listesi oluşturulmalı.
- Ölçüt sayısı tüm öğrencilerin performanslarının gözlenebilmesi için belirli bir sayının altında tutulmalı.
- Performans ölçütleri, gözlenebilir öğrenci davranışları ve ürün özellikleri olarak ifade edilmeli.
- Ölçütlerin anlaşılmasını zorlaştıracak kelimelerden kaçınılmalı.

Öğrencinin bilgisinin derinliğini ve becerilerinin düzeyini belirlemeye dayalı performans tabanlı değerlendirmeye ilişkin genel özellikler şunlardır (Aschbacher, 1991; Dietel, Herman ve Knuth, 1991):

- Öğrenciler değerlendirme için amaçların ve ölçütlerin belirlenmesi sürecine katılırlar.
- Öğrenciler üst düzey düşünme ve problem çözme becerisi gerektiren bir ürün ortaya koymalı ya da proje gerçekleştirmelidir.
- Değerlendirme konuları anlamlı, zorlayıcı ve öğretimsel etkinlikler olarak çekici olmalıdır.
- Konular gerçek dünya ile ilişkili ya da yakın benzetimlerle kurgulanmalıdır.
- Sürecin yanında çaba gösterilen davranışların değerlendirilmesi de ürün kadar önemlidir.
- Performans için ölçütler ve standartlar genel ve açıktır.

Wiggins'in (1990) performans değerlendirmenin kullanım ve tasarımına ilişkin vurguladığı noktalar şunlardır:

- Öğrencilerin sahip oldukları bilgiler temelinde etkili oyuncular olmalarını gerektirir.
- Öğretimsel uygulamalarda bulunan zorlukları yansıtan görev dizilerini öğrencilere en iyi biçimde sunar.
- Öğrencilerin kabul edilebilir, tam ve doğru yanıtlar verip vermediğini, performanslar gösterip göstermediğini ve ürünlerini kontrol eder.
- Notlandırmada öğrenci için uygun ölçütleri belli bir ölçüye uydurup, vurgulayarak değerlendirmenin geçerlilik ve güvenilirliğini sağlar.
- Bir değerlendirmenin geçerliliği, değerlendirmenin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesine bağlıdır. Performans tabanlı değerlendirme, becerilerin gerçek yasama uyarlanmasını sağlarken geleneksel değerlendirmede sınırlı içerik içinde doğru cevabın verilmesi beklenmektedir.
- Öğrencilere yüklenen performans görevleri, öğrencilerin yaşamda karşılaşılabilecekleri zorlukların üstesinden gelmelerini sağlayacak becerileri kazandırmada yardımcı roller içerir.

Öğrencilerin öğrenme-öğretme göstergelerini daha yansıtıcı yapma fırsatlarını işaret eden performans tabanlı değerlendirmeye ilişkin görüş açıları, okul öğrenmelerinde belirtilen karmaşık hedefleri daha anlaşılır ve değerli yapma üzerine kuruludur (Hargreaves, Earl ve Schmit, 2002). Bademci'nin (1998) Herman, Aschbacher ve Winters'tan (1992) aktardığına göre karmaşık

hedeflerin ölçülmesinde çoktan seçmeli testlerin yetersiz kalışından dolayı, performans tabanlı değerlendirmeye ağırlık verilmelidir. Öğrencilerin notlandırılması çelişkisine bir çözüm olarak bakılmaması gereken performans tabanlı değerlendirme, değerlendirme süreçlerine katkıda bulunarak öğretim, öğrenme ve değerlendirme süreçlerini birbirine bağlayan bir yapıya sahiptir.

Performans tabanlı değerlendirme, öğrencilerin çalışmalarını değerlendirirken öğrencilerin öğrenme isteklerini arttıran bir öğretim aracıdır. Aynı zamanda yönergeleri güvenilir, dikkatli ve yaratıcı bir şekilde değerlendiren anlamlı ve güçlü bir araçtır (Anderson, 1998).

Weber ve Stewart (2001) kullanım ve tasarımdaki önemli noktalar temelinde performans tabanlı değerlendirmenin yararlarını şöyle sıralamaktadır:

1. Öğretim teknikleri ve eğitim programının değişimine olanak tanır.
2. Standartlaştırılmış testlerde olduğu gibi eğitim programının dar bir alana sıkışmasını engeller.
3. Değerlendirmenin öğretim amaçlı kullanılmasında olumlu etki yapar.
4. Standart testlere göre öğrencilerin gerçek becerilerinin anlaşılmasında daha doğru sonuçlar sağlar.
5. Performans değerlendirme programlarının gelişiminde öğretmen katılımını arttırarak, notlandırma sürecinde öğretmenin aktif bir rol üstlenmesine, otoritesinin güçlendirilmesine katkı sağlar.

2.3. Müziksel Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi

Müziksel performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi, ölçmeyi yapan kişiye göre oldukça değişiklik gösterebilen bir aşamadır. Müzik eğitiminde performans değerlendirme, öğrencilerin yetenekleri, öğrenme türleri gibi bireysel özellikleri dikkate alınarak, bunları eyleme dönüştürmelerini sağlayacak durum ve ödevler olarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle, öğrencinin çalgı çalmadaki başarısını, okuldaki tutum ve davranışlarını değerlendiren planlı bir araç olarak tanımlanabilir.

Okuldaki öğrencilerin, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarını değişme ve gelişmelerini görmede, zamanında yapılan bir ölçme ve değerlendirme, eğitimde önemli bir yer tutar.

Tufan ve Özdoğan (1997)'a göre, ölçme işleminin sağlıklı olması aşağıda bulunan öğelere sahip olmasına bağlıdır.

Nitelik: Nitelik olmadan ölçmenin yapılması söz konusu değildir. Nitelikler iyi tanımlanmalı ve konu çerçevesinde sınırları iyi çizilmelidir.

Ölçen kişi: Ölçmeyi yapacak olan kişilerin konu hakkında uzman olmaları ve yeterlilikleri, ölçmenin sağlıklı, doğru ve güvenilir olma derecesini artırır.

Ölçme aracı: Ölçülmesi düşünülen alanın özellikleri doğrultusunda seçilmelidir.

Başarı değerlendirmede çok kullanılan ve en eski ölçüm yöntemlerinden birisi de “derecelendirme ölçeğidir”. Ölçülmek istenen bir dizi kalite ve özelliği bünyesinde toplar. Derecelendirme ölçeğinde başarıyı belirleyen değişkenler çoğu zaman sayısal değere indirgenir. Ölçek üzerinde kişinin başarısını belirlemede kullanılacak seçenek noktaları, ölçeği hazırlayan uzmanın eğilimine veya faktörün derecelendirme zorluğuna göre çok yetersizden çok iyiye kadar 4- 5 veya 7 basamak altına toplanabilir ve puanlanabilir (Erdoğan,1991:183).

Performans ölçme araçlarında kullanılan derecelendirme ölçekleri yaygın olarak müziksel performansın ölçümünde de kullanılır. Tüm performans tanımlamalarında olduğu gibi, müziksel performansta da derecelendirme ölçeği, performans ölçütlerine dayanmaktadır. Performans ölçütleri, öğrencinin performansı kuralla uygun şekilde yerine getirmesini veya bir ürün üretmesini gerektiren davranışlardır. Bu davranışların ölçülmesinde öncelikle hedeflerin davranışlarının çıkarılması, daha sonra bu davranışlara uygun araçlar kullanılarak davranışların gözlemlenmesi ve puanlanması gerekir.

Derecelendirme ölçekleri, kontrol listesine benzese de kategori sayısını ikiye ayırmak yerine gözlemciye devamlı olarak performansı derecelendirme fırsatı verir. Müzikal performanslar da hem kontrol listesi(çeteleme ölçeği) hem de derecelendirme ölçeği performans ölçütlerine dayanmaktadır. Birinci kural ölçek kategorilerinin sayılarını belirlemek ve sınırlamaktır. Ne kadar fazla kategori olursa derecelendirmenin o kadar iyi olacağına dair bir düşünce vardır. Ancak pratikte durum böyle değildir. Birkaç gözlemci, öğrencinin performansı hakkında beş ya da daha az not kategorisiyle ince farkları görebilecekleri güvenilir ölçüm yapabilirler. Daha fazla kategori kullanmak muhtemelen ölçümü güvenilmez yapacaktır (Dalkıran,2006).

Piyano sınıfı öğrencilerini değerlendirmeden önce, dönem boyunca öğrencinin öğretmen tarafından doğru hedeflere yönlendirilmesi gereklidir. Öğrenciye hangi kriterlerde değerlendirileceği derslerde anlatılmalı ve bu konular üzerinde öğrenci çalıştırılmalıdır. Öğretim elemanları ölçütler konusunda hemfikir olmalıdır. Dolayısı ile değerlendirme ölçeği hazırlanırken piyano programlarının incelenmesi ilk adımlardan biridir. Amaç, değerlendirme yaparken “zaman ve az yorgunluk” tur. Fazla ve gereksiz ölçütlerden oluşturulmuş bir ölçekte, değerlendirme hem zaman alabilir hem de odaklanma sorununu ortaya çıkarabilir. Bu durumda notlama tam doğrulukta olmayabilir.

2.4. Dereceleme Ölçekleri Kullanımı

Ulutaş (2006)’a göre, eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yapılması, başarıyı veya başarısızlığı somut olarak ortaya koymak bakımından oldukça önemli ve gereklidir. Yazara göre ölçmek;

- 1 Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirler.
- 2 Öğrencilerin gelişimlerinin daha kolay izlenmesini sağlar.
- 3 Öğrencilerin gelişimlerine yönelik geri bildirimde bulunur.
- 4 Öğrenme güçlüklerini belirler.
- 5 Öğretimin ve öğretim materyallerinin etkinliğini belirler.
- 6 Gelecekteki öğrenme süreçlerini planlamaya veri sağlar.
- 7 Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkartır.
- 8 Öğretim programlarının yeterliliğini belirlemeye yardımcı olur.
- 9 Öğretmen ve öğrenci için açık bir kalite tanımı verir.
- 10 Öğrenciler derecelendirme ölçeği kullandıkça ürettikleri ürünün sorumluluğunu daha fazla duyarlar.
- 11 Öğretmenlerin puanlama için harcadıkları zamanın azalmasına katkıda bulunur.
- 12 Öğretmenin öğrenci çalışmalarını değerlendirmelerini basitleştirir.
- 13 Öğrencilere bir ödevi tamamlarken kendi performanslarını değerlendirebilecekleri standartlar ve kriterler sağlar.

2.4.1. Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)

Rubrik Ölçme Aracı nedir?

Oxford İngilizce sözlüğe göre 15. yüzyılın ortalarında rubrik;

1- Bir kitabın farklı bölümlerinin başlıkları, 2- eski kitaplarda kırmızı harflerle basılan kısım, 3- yasa tasarısı başlığı, 4- bölüm. 5- kırmızı renk anlamında kullanılmaktadır. 30- 40 yıl öncesinde de rubrik, eğitimciler arasında yeni anlamını “değerlendirme ölçeği” olarak da almıştır.

Rubrik, öğretmenlerin öğrenci ödevlerini, öğretimi ve değerlendirmeyi bütünleştirerek öğrenci öğrenmelerini teşvik etmekte ve öğrenci çalışmalarının notlandırılmasında karşılaşılan sorunların çözümünde kullanılacak alternatif bir yol olarak görülmektedir (Whittaker, Salend ve Duhaney, 2001). Andrade (1997) puanlama yönergesini “çalışmada neyin önemli olduğuna ilişkin ölçütlerin listelenerek, her bir ölçütün nitelik derecelerinin açık olarak ifade edildiği bir puanlama aracı” olarak tanımlamaktadır. Stix (1996) puanlama yönergesini “öğretmen ve öğrencilerin katılımıyla hazırlanan derecelendirme haritası” olarak ifade ederken, Karaca (2006) ise puanlama yönergesini “bir etkinliğin tamamının ya da bölümlerinin nasıl puanlanacağını ayrıntılarıyla anlatan araç” olarak tanımlamaktadır.

Değerlendirmeye ilişkin bu yeni yaklaşım geleneksel değerlendirme tekniklerinin yalnız sayısal bir veri olarak öğrenci başarısını ölçen ve değerlendiren yapısına karşı öğrencilerin üst düzey bilişsel ve devinişsel becerileri yanında performanslarını da değerlendirmek için ödev ve projeleri en uygun değerlendirme araçları olarak görmektedir. Ancak önemli yararlarına karşın bu araçların objektif olarak değerlendirilebilmesi oldukça güçtür. Değerlendirmenin objektif olarak gerçekleştirilebilmesinde kontrol listeleri, dereceleme ölçekleri ya da dereceleme ölçeklerinin bir alt türü olan puanlama yönergeleri kullanılabilir (Kan, 2006).

Herhangi bir konu ya da beceriye ilişkin gözlenecek davranışların bir işaret veya kelime ile gösterilmesine olanak veren ve performansı oluşturan ölçütlerin öğrenci tarafından ne kadarının gösterildiğinin belirlenmesi için kullanılan kontrol listeleri genellikle, daha küçük parçalara ayrılabilen ve karmaşık davranışları belirlemek için uygundur. Öğrencinin etkinliği yaparken sık yaptığı hataları gösteren ve gözlemci tarafından etkinliğin gözlenemediği durumları belirten ifadelerin eklenmesiyle davranışın gözlenemediği durumları da belirlenebildiği kontrol

listeleri performansın düzeyi hakkında geçerli bir bilgi vermezler (MEB, 2006b). Dereceleme ölçekleri ise belirli kategoriler altında gruplandırılmış özel davranışların gösterilme miktarını tanımlamak ya da belirlemek için kullanılan araçlardır (Moskal, 2000). Dereceleme ölçekleri; yönetiminin basit, kullanımının ve notlandırılmasının kolay, performansı çeşitli düzeyleriyle tanımlaması ve ölçütlerin ne derece karşılandığını görmeye olanak tanımasıyla daha sonraki davranış tahminlerinin yapılmasında daha etkili araçlar olarak görülmektedir (Munson ve Odom, 1996). Ancak dereceleme ölçeklerinde gözlemcinin değerlendirilecek bireyleri iyi tanımaması, öznel yargıları ve kişisel anlayışlarının sonuçları etkilemesi ölçme sonuçlarındaki hata oranını yükseltebilmektedir. Bu nedenle performans tabanlı değerlendirmede iyi tanımlanmış, sınırları belirlenmiş bir anlayış içinde, farklı derecelerde tanımlamalar yapmaya olanak tanıyacak bir yöntem gereksinim duyulur (Kan, 2006). Bu bağlamda puanlama yönergesi, performans değerlendirilirken kullanılan puanlama rehberi olarak etkili bir yöntemdir (Relearning, 2000).

Öğrenci performanslarının veya bir performans görevinden doğan ürünlerin değerlendirilmesinde kullanılan notlandırma aracının özel bir biçimi olan puanlama yönergesiyle aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır (Mertler, 2001; Rubrics, 2005):

- Performans hangi ölçütlere bağlı olarak değerlendirilecek?
- Performans başarısını değerlendirmek için nereye bakmalı ve neyi aramalıyız?
- Performansın niteliğinin sınıflandırılması neye benzer?
- İyi bir çalışmayla zayıf bir çalışma arasındaki fark nedir?
- Değerlendirmemizin (notlandırma) geçerli ve güvenilir olduğundan nasıl emin olabiliriz?
- Niteliğin farklı dereceleri nasıl tanımlanmalı ve birbirinden nasıl ayırt edilmeli?

Andrade'e (2000) göre nitelik dereceleri ve ölçütler listesi olarak iki temel bölümden oluşan puanlama yönergesi, Popham'a (1997) göre değerlendirme ölçütü, nitelik tanımlayıcılar ve notlandırma stratejisi olmak üzere üç temel bölümden oluşmaktadır.

Puanlama yönergesini oluşturan başlıca önemli bileşenler şöyle sıralanabilir (Relearning, 2000; Rubrics, 2005):

Ölçüt: Amaçlanan bir başarının ya da hedefin karşılanmasında bir veya birden fazla göstergeyi ifade eden özel bir başarıdır. Puanlama yönergesinin önemli bir bileşenini oluşturan ölçüt karşılanmışsa, eğitsel amacın karşılandığı söylenebilir. Performansın farklı durumlarıyla ilgili kullanılabilir ölçüt çeşitleri şunlardır:

Performans etkisi: İstenen sonuçların, belirlenen amaçların ve hedeflerin performans başarısını ifade eder.

Çalışma niteliği: Çalışmanın kusursuz olması için yapılacakları ve düzenlemeleri ifade eder.

Yöntemlerin ve davranışların uygunluğu: Sürecin niteliğini, performans öncesi ve sonrası kavrama gücünün biçimini ifade eder.

İçeriğin geçerliliği: Kullanılan materyallerin, becerilerin ya da fikirlerin doğruluğunu ifade eder.

Bilginin karmaşıklığı: Göreceli olarak kullanılan bilginin düzeyini ve karmaşıklığını ifade eder.

Tanımlayıcılar: Performansın her düzeyinin tanımlandığı ifadelerdir.

Göstergeler: Karşılanacak bir ölçütün belirteçlerini ya da soyut bir işaretini ifade ederler. Bir ölçütün karşılanmasını veya karşılanmamasını işaret eden belirli davranışların ya da performans izlerinin tanımlanmasıyla değerlendirmeyi daha kolaylaştırırlar.

Derece: Çalışmada kararlaştırılan niteliklerin alt ve üst noktalarını ifade eder.

Standart: İyi olarak nitelendirilebilecek performans için, ölçütlerin tam olarak nasıl karşılanacağını belirten tanımlayıcı bilgiyi ifade eder.

Öğrencilerin çalışmalarını puanlamada kullanılabilecek bir değerlendirme aracı olması yanında puanlama yönergesinin asıl işlevi, öğrenci akademik başarısını öğrenme ve öğretim üzerine odaklanarak geliştirmesidir (Andrade, 2005). Öğrencilere tanımlayıcı geribildirim verilmesinde, objektif olarak istenen sonuçların tanımlanmasında, öğrencilerin bireysel değerlendirme yeteneklerini sürekli geliştirmelerinde, planlı olarak öğretime odaklanmada ve öğrencilerin düşünsel olarak çalışmalarda daha etkin roller almalarını sağlamada kullanılan puanlama yönergesi (Relearning, 2000), süreç (Analytic) ve bütüncül (Holistic) olmak üzere iki şekilde oluşturulmaktadır (Moskal, 2000; Mertler, 2001).

Süreç puanlama yönergesi bir çalışmanın parçalara ayrılarak yanıtın ya da yapılan işin aşamalarına göre değerlendirmesinin yapıldığı, süreç odaklı yönergelerdir (Jackson ve Larkin, 2002). Geliştirilen yönergeler bir ürünü ortaya koyarken, gösterilmesi gereken performans göstergelerinin açık ve detaylı bir biçimde tanımlanmasını gerektirir. Bu açıdan süreç puanlama yönergesi performans üzerinde etkili olan tüm sürece odaklıdır (Kan, 2006). Nicel ve nitel olmak üzere iki tür süreç puanlama yönergesi tanımlanabilir.

Performans derecelerinin değerlendirilmesinde sayıların kullanıldığı yönergeler nicel, kelimelerin kullanıldığı yönergeler ise nitel süreç puanlama olarak adlandırılır (Uwadmnweb.uwyo, 2006). Kullanım alanı ve amacına göre çeşitli şekillerde oluşturulabilen puanlama yönergesinin temel özelliklerini şöyle sıralamak mümkündür (Popham, 1997; Picket ve Dodge, 2001):

- Nitelik, davranış ya da performansa bağlı olarak belirlenen hedefi ölçmeye odaklıdır.
- Kabul edilebilir yanıtları kabul edilmez yanıtlardan ayırt etmek için değerlendirme ölçütü kullanılır.
- Performansı belirlemede öğrencilerin düzeylerini belirleyecek derecelendirme aralığı (kötü... mükemmel) kullanılır.
- Bir standardın karşılandığı dereceyi işaret eden düzeyler şeklinde hazırlanmış özel performans özellikleri içerir.
- Değerlendirme amacına bağlı olarak bir puanlama stratejisi kullanılır.
- Performansı sınıflamak için bir derece kullanılır.

Rubrik, belli bir öğretim süreci sonunda beklenen öğrenci performansının farklı boyut ve düzeylere bölünerek değerlendirilmesidir. Herhangi bir performansı değerlendirmek için oluşturulan ölçme aracına uluslararası literatürde “Rubric” denilmektedir. Bu araç ülkemizde “Puanlama Yönergesi”, “Dereceli Puanlama Anahtarı”, “Değerlendirmeye Esas Ölçütler”, “Değerlendirme Ölçeği”, “Değerlendirme Formu” ya da “Derecelendirme Ölçeği” olarak adlandırılmaktadır. “Rubrik”i, uluslararası literatürle bütünlük sağlamak ve performansın ölçülmesinde kullanılan diğer araçlarla kavram kargaşası yaratmamak için rubrik olarak adlandırmak tercih edilmiştir (Barutçugil, 2002).

Rubrik, performans düzeylerinin çok çabuk ve net değerlendirilmesini sağladığından, hem öğretmenler hem de öğrenciler için değerli bir uygulamadır ve çok çeşitli aktivitelerin değerlendirilmesinde kullanılan bir araçtır. Sözlü sunumların, yazılı sunum ve poster çalışmalarının, projelerin, sınıf içi grup çalışmalarının, sanatsal etkinliklerin, ünite ve ders kazanımlarının değerlendirilmesi gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Kullanım amacına göre öğretimden önce, ğretim sırasında ya da öğretimden sonra uygulaması yapılabilmektedir. Yapılış amaçlarına göre çeşitli düzenleme şekilleri olabilmektedir. Ama genel olarak rubrik çalışması sırasında, değerlendirilen işteki kriterler listelenmekte ve bu kriterlerin niteliği en iyiden kötüye doğru derecelendirilmektedir (Goodrich 1997, Popham 1997).

Rubrik, ğrencilerin çalışmalarını ölçmekte kullanılan otantik bir değerlendirmedir. Kullanım amacına göre çok çeşitli şekillerde yaratılabilen rubrikler, üç temel ortak özellik taşımaktadırlar:

1. Rubrik, belirlenen hedefi (davranış, performans, v.b.) lmeye odaklıdır.
2. Performansı belirlemede bir derecelendirme aralığı kullanılmaktadır.
3. Dereceyi belirleyen düzeylerde düzenlenmiş, özel performans karakterleri içermektedir.

Rubrik çalışmalarının bunu uygulayan öğretmenler için yararları şöyle sıralanabilir:

- ğrenme hedeflerinin açık ve net olarak belirlenmesini ve bunların ortaya konulmasını sağlar,
- Öğrencilere bu hedeflerin doğru bir şekilde aktarılmasına yardım eder,
- Beklentilere uygun çalışma, proje ve aktivite hazırlanmasına rehberlik eder,
- Geri bildirimlerin belirlenmesinde zaman kazandırır. Daha bireysel ve ayrıntılı geri bildirim çalışması yapılmasına olanak sağlar.

Rubrikte yer alacak değerlendirme ölçütlerinin, uygun durumlarda öğrencilerin de katılımı ile belirlenerek, ğrenci çalışmaya başlamadan önce verilmesi yol gösterici olacaktır. Belirlenen bu ölçütlerin öğrenciyle paylaşılması ise öğrenciden beklenenlerin somut bir biçimde ortaya konmasını sağlayacaktır. Böylece, değerlendirme süreci ile ilgili, öğrenciden ne beklendiği ve öğrencinin hangi ölçütlerle değerlendirileceği hakkında öğrenciler ayrıntılı bilgi sahibi olacak ve kendini sınava daha sağlam hazırlayacaktır (Picket ve Dodge, 2001).

Ulutaş (2006)'a göre dereceli puanlama anahtarı amaca göre; bütüncül dereceli puanlama ve analitik dereceli puanlama anahtarı olmak üzere 2 türde incelenmektedir.

2.4.1.1. Holistik Rubrik (Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı)

Holistik rubrik, öğretmenin genel süreci veya ürünü bir bütün olarak, parçalarını dikkate almadan, puanlamasıdır. Bütüncül dereceli puanlama anahtarları, öğrencinin performansına ilişkin daha genel bir bilgi sağlamasına karşın, daha az zaman ve emek alır(Karip, 2007).

Tablo 2.4.1.1.1. Holistik Rubrik

NİTELİK DERECELERİ

ÖLÇÜTLER	4	3	2	1
ÖI				
ÖII		PUANLAMA		
ÖIII				

Kaynak: Pareonline, 2001

Holistik rubrikler farklı şekillerde oluşturulabilir. Tablo 2.4.1.1.1.'de Mertler (2001) tarafından sunulan süreç puanlama yönergesi yer almaktadır.

Holistik rubrik yönergesinde, ürün ya da süreç parçalara ayrılmadan bir bütün olarak puanlanır. Süreçten daha çok sonuçla ilgilenen bu yönerge, bir çalışmayı oluşturan parçaların her bölümünün birbiriyle ilişkili, bölünemez olduğu (Jackson ve Larkin, 2002) ve öğrenme ürünlerinin toplam puan olarak değerlendirilmek istendiği durumlarda kullanılır (MEB, 2005). Mertler'in (2001) Nitko'dan (2001) aktardığına göre bu yönergelerde notlandırma süreci, analitik puanlama yönergesine göre daha kısa sürede gerçekleştirilir. Çalışmalarda kullanılacak puanlama yönergesine karar verilirken, yönergelerin kısa ya da uzun sürede bitirilmesi özelliğinin dikkate alınmasından önce değerlendirmenin amacı, ölçülecek nitelik, öğrenen ve puanlayıcılar gibi değişkenler göz önüne alınmalıdır (Kan, 2006).

Tablo 2.4.1.1.2. Holistik Rubrik

PUAN	ÖLÇÜTLER
5	
4	
3	
2	
1	
0	

Kaynak: Mertler, 2001.

Tablo 2.4.1.1.2.'de Mertler (2001) tarafından sunulan holistik rubrik yönergesi yer almaktadır.

2.4.1.2. Analitik Rubricler (Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı)

Analitik rubrik, önce performans veya ürünün parçalarının ayrı ayrı puanlanmasını sonra da bu puanları toplayarak toplam puanın hesaplanmasını gerektirir. Analitik dereceli puanlama anahtarları aracılığıyla, öğrencilerin performanslarına ilişkin olarak daha ayrıntılı bilgi elde edilir. Bu, aynı zamanda öğrencinin zayıf ve güçlü yanlarını gösteren bir profil sağlar (Ulutaş,2006).

Karip'e göre(2007) Analitik rubrik oluştururken, aşağıdaki basamakların takip edilmesi önerilmektedir.

- 1- Değerlendirilecek kriterlere karar verilir. Bu aşamada her kriter isimlendirilmelidir.
- 2- Performans düzeylerinin sayısı belirlenmelidir. Genellikle 4-5 düzeyden daha fazla düzey belirlemek, düzeyler arasındaki ayırımın iyi yapılmaması nedeni ile pek fazla tercih edilmez.
- 3- En yüksek düzeyden başlayarak beklentiler belirlenir. Her düzey için beklenen tanımlamalar ve açıklamalar yapılır. Açıklamaya öncelikle en yüksek düzeyden başlanır. Daha sonra diğer düzeyler açıklanır.

Tablo 2.4.1.2.1. Örnek Piyano Rubriği(Analitik)

Beceriler(ölçütler)	4 puan	3 puan	2 puan	1 puan
Doğru nota çalabilme	Doğru nota ile çalınmaktadır.	Ara ara nota hataları yapılmaktadır.	Eserde çok sık nota hataları yapılmaktadır.	Nota hataları kabul edilemez oranda fazladır.

2.5. Rubrik Geliştirme Aşamaları

Rubrik oluşturulurken izlenecek aşamalar şöyle sıralanabilir.

1. Performansın seçilmesi.
2. Performans boyutlarının belirlenmesi
3. Performans düzeylerinin saptanması
4. Performans tanımlarının yazılması.

1. Performansın Seçilmesi: Öğretimin kazanımları arasında öğrencide gözlenecek birçok alt basamaktan ya da beceriden oluşan öğrencinin yapacağı iş belirlenir.

2. Performans Boyutlarının Belirlenmesi: Rubriğin mantığını anlayabilmek için, sadece performans tanımlamak yeterli değildir. Herhangi bir performans, birçok alt beceriyi içermektedir. Örneğin, piyano çalmak ele alınacak olursa bu performans, müzikaliteyi verebilme, teknik duruşu ve tutuşu gösterebilme, farklı teknikleri (staccato-legato) aynı anda kullanabilme vb. gibi daha bir dizi alt beceriyi gerektiren çok yönlü bir performanstır. Bu çok yönlü performans için gerekli olan alt beceriler aynı zamanda rubriğin boyutlarını oluşturur. Bunlar, öğrencinin görevini başarılı bir şekilde tamamlayabilmesi için gerekli olan boyutlardır. Bu boyutlar, öğrenciden beklenen ve ölçülecek kritik davranışlardır. Öğrenme ve öğretme sürecindeki tüm çalışmalar bu davranışları kazandırmaya yöneliktir. Bu nedenle, bu boyutlar öğretim programının hedeflerini ve kazandırılması planlanan davranışları içerir.

3. Performans Düzeylerinin Saptanması:

Rubriğin performans düzeyini gösteren kategoriler; rakamlarla veya betimleyici ifadelerle ya da bunların ikisi birlikte kullanılarak belirtilebilir. Kategori sayısına ilişkin belirli bir sınırlama yoktur; ancak altıdan fazla sayıda düzey, bu düzeylerin her bir boyut için gözlenmesini ve ölçülebilmesini çok güç hale getirebilmektedir. Genellikle öğretmenler en düşük performanstan en yüksek performansa kadar 3 ya da 5 düzey belirlemektedirler.

4. Performans Tanımlarının Yazılması

Bireysel farklılıklara bağlı olarak bir öğretme süreci sonunda öğrenciler değişik düzeylerde(sınıf düzeylerine göre) öğrenirler. Öğrencilerin bazıları öğretilenlerin hepsini öğrenirken, bazıları daha azını öğrenir, bir kısmı ise hedeflenen kazanımları öğrenemezler. Özetle, öğrencilerin öğrenme

düzeyleri farklı olmaktadır. Bu nedenle, farklı boyutlarda ve düzeylerde performans tanımları yapılmalıdır. Tanımlar, rubrik tablosunda yatay bölüme farklı kutucuklar içine yerleştirilir. Performansın her düzeyinin karşılığında, yandaki boyutlarla uyumlu bir tanım listesi bulunur. Bunlar, seçilmiş olan ölçeğin düzeylerine göre bölünür. Örneğin, ölçeğiniz üzerinde üç düzey varsa, belirli bir boyut boyunca üç düzeyde tanımınız olacaktır. Genelde, beklenen en iyi performans düzeyinden başlanır ve sonra en düşük performans düzeyi tanımları yazılır. Son olarak da ara düzeylerin tanımları hazırlanır(Sezer, 2007).

Andrade (1997) rubrik geliştirme aşamasında önerdiği işlem basamaklarını şöyle sıralamaktadır:

- Örneklerin Gösterilmesi: Belirli bir göreve ilişkin yapılan örnek öğrenci çalışmaları gösterilir. Örnekler üzerinden, öğrencinin çalışmalarının özelliklerini tanımlamasına yardımcı olunur.
- Ölçütlerin Listelenmesi: Nitelik çalışmasında göz önünde bulundurulacaklar hakkında bir tartışmanın gerçekleştirilmesi için bir önceki basamakta belirlenen özelliklerden faydalanılır ve ölçüt listesi oluşturulur.
- Nitelik Derecelerinin Açıkça ifade Edilmesi: Niteliğin en iyi ve en kötü dereceleri belirlendikten sonra neyin iyi çalışma olup olmadığının tartışılmasına ve karşılaşılabilecek problemlere bağlı olarak arada kalan orta düzeyler doldurulur.
- Örnekler Üzerinde Uygulama: Öğrencilerden ilk aşamada verilen örnekleri puanlama yönergesini kullanarak değerlendirmeleri istenir.
- Bireysel ve Grup Değerlendirmenin Kullanılması: Öğrencilerden, çalışmaları sırasında kısa bir ara vererek çalışmalarına dair değerlendirme yapmaları istenir.
- Gözden Geçirme: Bir önceki basamaktaki geribildirim temelinde öğrenciler çalışmalarını değerlendirmeleri konusunda teşvik edilirler.
- Öğretmen Değerlendirmesinin Kullanılması: Öğrencilerin kendilerinin ve akranlarının çalışmalarını değerlendirirken kullandıkları puanlama yönergesi, öğretmen tarafından öğrencilerin çalışmalarının değerlendirilmesinde kullanılır.

Yıldırım(1999) rubrik hazırlanırken dikkat edilmesi gereken başlıca unsurların;

- Amacı açıkça ifade etme, neyi ölçeceğine karar verme,
- Uygun görev tanımlama,
- Performansın ölçütlerini açıkça belirleme,
- Belirlenmiş ölçütlere göre dereceli puanlama anahtarını geliştirme,
- Ölçeğin ne amaçla geliştirileceğinin belirlenmesi,
- Ne tür rubrik kullanılacağına karar verilmesi
- Rubrikte çok genel ölçütler kullanılmaması,
- İşlevsel olmayan detaylara yer verilmemesi,
- Ölçülebilir ölçütlerin kullanılması,
- Tanımlayıcıların dikkatlice seçilmesi,
- Dörtlü bir performans düzeyi kullanmak daha işlevseldir.
- Gerektiğinde, rubrik ölçütlerinin belirlenmesi sürecine öğrencilerin de katılımı sağlanması,
- Ölçütlerin tanımlanması. (Örneğin, davranış, ürün ya da her bir becerinin yeterli düzeyi için kısa ölçütler yazılır. Burada önemli olan yeterli düzeylerini tanımlamak ve düzeyler arasında ölçütleri iyi ayırt edebilmektir.)
- Kullanılacak ölçeğin taslağının hazırlanması,
- Taslak üzerinde gerekli düzeltmelerin yapılması için öğrenci ve öğretmen görüşlerinin alınması,
- Uygulamadan sonra tutarlık ve güvenilirliğin belirlenmesi olduğunu söylemektedir.

Tablo 2.5.1. Rubriklerde Karşılaşılan Problemler ve Öneriler Tablosu

Problemler	Öneriler
Öğrencilerin Değerlendirme Ölçütlerini Anlamamaları	• Öğrencilerden değerlendirme ölçütlerini yorumlamaları istenmeli • Kullanılan terimlerin tanımlandığından emin olunmalı • Performansın her düzeyinin tanımlandığı ifadeler olumsuz bir kavramla belirtilmemeli
Öğrencilerin Nitelik Dereceleri Arasındaki Farkları Anlamamaları	• Nitelik dereceleri ölçülebilir ve gözlenebilir terimler şeklinde tekrar ifade edilmeli • Nitelik derecelerinin aralarındaki belirgin farklar anlaşılacak şekilde tanımlanmalı. • Her niteliğin sadece bir sayı değerini ifade edip etmediğinin kontrolü yapılmalı
Öğrencilerin Toplam Puanın Nasıl Elde Edileceğini veya Toplam Puanın Ne Anlama Geldiğini Anlamamaları.	• Toplam notun nasıl verileceğini belirten yönergeler sağlanmalı. • Olası tüm toplam notların anlamları tanımlanmalı

Geliştirilen rubriklerde karşılaşılan yaygın problemler ve çözüm önerileri aşağıdaki Tablo 2.5.1.'de (Montgomery, 2000; Jakson ve Larkin, 2002): sıralanmıştır.

Ölçütlerin, nitelik dereceleri arasındaki farkların ve toplam puanın ne ifade ettiğinin anlaşılabilmesi ana başlıklarında karşılaşılan problemler, öğrencilere yukarıda belirtilen önerilerin sağlanmasıyla giderilerek çalışmanın yönetilebilirliği artırılır. Değerlendirmenin anlamlı yapılabilmesinde, yönergelerin açık olarak öğrenciler tarafından anlaşılacak şekilde problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini sergilemelerine fırsat tanıyan performansa dayalı bir çalışmada (Custer, Vasey ve Burke, 2001), puanlama yönergesi kullanımının öğrencilere sağladığı yararları şu şekilde sıralayabiliriz (Whittaker, Salend ve Duhaney, 2001):

Öğrenciler;

- ödev ya da özel bir göreve ilişkin nitelikleri anlarlar.
- bir ödevi başlamadan önce performans beklentilerinin ne olduğunu bilirler.
- Beklentiler öğretmenler tarafından ya da sınıf görüşmesi yoluyla belirlenebilir.
- bireysel olarak ya da grup değerlendirmesiyle çalışmaları değerlendirirler.
- verilen görevler doğrultusunda kendi gelişimlerini izlerler.

- puanlama yönergesinde belirtilen standartlar çerçevesinde kendilerinin ya da akranlarının çalışmalarının düzeyi hakkında objektif bir görüş geliştirirler.
- eleştirel düşünme becerilerini geliştirirler.
- puanlama yönergesini çalışmalarında bir denetim aracı olarak kullanırlar.
- özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrenciler için öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına uygun bir ortam sağlar.

Puanlama yönergesi kullanımının öğrencilere sağladığı yararların yanı sıra öğretmenlere sağladığı yararları şu şekilde sıralayabiliriz (Whittaker, Salend ve Duhaney, 2001; Yıldız, 2005):

- Öğretimi ve değerlendirmeyi birleştirir.
- Standartların üst düzey noktaları belirlenir.
- Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi ve notlandırılması işlemi aynı anda yürütülür.
- Öğrenme hedeflerinin açık ve net olarak belirlenmesini sağlar.
- Öğrencilere hedeflerin doğru bir şekilde aktarılmasına yardım eder.
- Beklentilere uygun çalışma, proje ve etkinlik hazırlanmasına rehberlik eder.
- Geri bildirimlerin belirlenmesinde zaman kazandırır. Daha bireysel ve ayrıntılı geri bildirim çalışması yapılmasına olanak sağlar.

Rubriğin yukarıda belirtilen öğretmen ve öğrencilere sağladığı yararları yanında Andrade (2000), puanlama yönergesinin öğretmenler ve öğrenciler tarafından tercih edilme sebeplerini şöyle sıralamaktadır:

- Kullanımının ve açıklanmasının kolay olması.
- Öğretmenlere, beklentilerini açık olarak ifade etme olanağı sunması.
- Öğretimi ve öğrenci becerilerinin gelişimini desteklemesi.
- Öğrencilere kendi çalışmalarını ve arkadaşlarının çalışmalarını değerlendirirken daha doğru ve objektif yargılarda bulunmalarını sağlaması.
- Öğrencilere zayıf oldukları yönlerini geliştirmelerine yardımcı olacak ve güçlü yönlerini geliştirmelerini sağlayacak geribildirim sağlaması.
- Öğretmenlerin öğrenci çalışmasını değerlendirirken harcadıkları süreyi azaltması.
- Öğretmenlere heterojen sınıflar düzenleme olanağı tanınması.

2.6. Rubrik Ne Tür Etkinliklerin Değerlendirilmesinde Kullanılır?

Ulutaş (2006), rubriğin ne tür etkinliklerin değerlendirilmesinde kullanılabileceğini maddeler halinde belirtmiştir.

1-Sözel projeler (sınıf tartışması, rol oynama, görüşme, sözel sunular, hikâye, anlatma, münazara vb.)

2-Ürünler (koleksiyon ya da sergi, broşür hazırlama, poster hazırlama, gazete çıkarma vb.)

3-Deney raporları, grafik çizme, problem çözme, proje hazırlama vb.

4-Araştırma ve yazı çalışmaları (mektup, dilekçe, hikâye, kompozisyon yazma)

5-Sanatsal çalışmalar

Rubrik genellikle öğretmenlerin kullandığı bir değerlendirme aracı olarak düşünülmesine rağmen, aslında öğrencilerin kendi performanslarını değerlendirmesine olanak sağladığı için iyi bir alternatif ve otantik değerlendirme aracıdır. Öğrencilerin sınavlarını, dosyalarını, ödevlerini veya performanslarını değerlendirmek için geliştirilmiş ölçütleri içerir. Öğrenciler rubrikteki bilgileri kullanarak, yapılan çalışmaları daha iyi anlayabilir ve ne yapmaları gerektiği konusunda daha net karar verebilirler.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan verileri toplamada kullanılan araçlar ve araçların geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler ile araştırmanın amacına ulaşabilmesi, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edilebilmesi için alınan önlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmada genel olarak ‘Betimsel Yöntem’ izlenmiştir. Konu ile ilgili gerekli kaynak ve verilerin toplanması için ‘Belgesel Kaynak Tarama Tekniği’ kullanılmıştır. Ölçme aracının ölçütlerinin belirlenmesinde piyano eğitimcilerine ‘Görüşme Tekniği’ uygulanmıştır. Araştırma, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında geçerliği, güvenilirliği ve kullanışlılığı yüksek olan bir ölçme aracının geliştirilerek kullanılmasının sağlanmasını amaçlaması sebebiyle *betimsel nitelikte* bir araştırmadır.

Araştırmada izlenen aşamalar şöyledir:

1. Aşama: Görüşme Formu Uygulaması
2. Aşama: Uzman görüşlerinin alınması Performans Ölçme Aracının Oluşturulması
3. Aşama: Performans Ölçme Aracının Uygulanması ve Tekrar Görüş Alınması
4. Aşama: Performans Ölçme Aracına Son Şeklinin Verilmesi

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapan piyano öğretim elamanları oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise; 2008-2009 ve 2009-2010 eğitim öğretim yıllarında evrende yer alan üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları arasından, kuruluş tarihlerine göre eskiden yeniye olmak üzere ve piyano eğitimcilerinin sayılarının yeterliliğine göre seçilen 10 üniversite oluşturmaktadır.

Tablo 3.2.1. Örneklem Grubunu Oluşturan Üniversiteler ve Piyano Öğretim Elemanı Dağılımı

ÜNİVERSİTELER	Piyano Öğretim Eleman Sayısı
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği ANKARA	9
Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği TOKAT	3
Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Müzik Öğretmenliği ŞANLIURFA	3
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği SAMSUN	3
Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği NİĞDE	3
Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği BURDUR	3
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği DENİZLİ	4
Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği TRABZON	4
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği MALATYA	2
Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S. E.B. Müzik Öğretmenliği ÇANAKKAKE	3
TOPLAM	37

Örneklem grubunda yer alan üniversiteler ve bu üniversitelerde görev yapan piyano öğretim elemanlarının sayısı Tablo 3.2.1.'de gösterilmiştir.

3.3. Veri Toplama Tekniği

Araştırmada 4 çeşit veri toplama aracı kullanılmıştır.

- 1- YÖK'nun müfredatında yer alan piyano öğretim programlarının araştırılması ve çözümlenmesi,
- 2- Öğretim elemanlarının kullandıkları ölçme araçlarının tespitine yönelik hazırlanan görüş anketi ve yapılandırılmış görüşme formu,
- 3- Araştırmacı tarafından geliştirilen performans ölçme aracı
- 4- Öğretim elemanlarının yeni geliştirilen ölçme aracının kullanımına ilişkin görüşlerini almaya yönelik hazırlanan anket.

3.3.1. Öğretim Elemanlarının Ölçme Yöntemlerine İlişkin Görüş Anketi

Görüş anketi, Türkiye'deki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin MEABD' larında yapılan yarıyıl sonu piyano sınavlarında belirli bir ölçme aracının kullanılıp kullanılmadığına ilişkin durum tespiti yapmaya ve ayrıca yeni bir ölçme aracı oluşturabilmek için görüş ve öneri almaya yöneliktir.

3.3.2. Yapılandırılmış Görüşme

Yapılandırılmış Görüşme, yazılı bir ölçme aracının oluşturulmasına yönelik verilerin bir kısmını toplamak ve alt problemlere yanıt aramak amacıyla oluşturulmuştur. Görüşme formu "Piyano eğitimindeki kriterlere ilişkin sorular" başlığı altında çok seçenekli 3 sorudan oluşmuştur. Görüşme sorularının hazırlık aşamasında, uzman görüşleri alınarak kapsam ve kavram geçerliliği sağlanmıştır.

3.3.3. Performans Ölçme Aracı

Performans ölçme aracının hazırlanması aşamasında, elde edilen piyano öğretim programları çözümlenerek, uzman kişilerle görüşme yapılarak hedefler ve ölçütler belirlenmiş ve bunların içinden yarıyıl sonu sınavlarında, performans ölçümünde kullanıldığı tespit edilen belirli ölçütler ölçme aracında kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada uygulanan anketler sonucunda elde edilen verilerin frekansı, yüzdesi, aritmetik ortalaması ve standart sapması SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programı yardımı ile hesaplanmıştır. İstatistiksel anlamlılık için ise araştırmanın içeriği doğrultusunda “0,05 anlamlılık düzeyi” uygun görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşlerinin alınmasında “içerik analizi” yapılmıştır.

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçme amacına uygunluğu ve hizmet etme derecesi anlamına gelmektedir. Bir ölçme aracının geçerliğini test etmek için kapsam ve yapı geçerlik analizleri gibi çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Piyo rubriğinin geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi için maddelerin ayıricılığına bakılmıştır. Kapsam geçerliği, bir bütün halinde testin ve testteki her bir maddenin kullanılış amacına ne ölçüde hizmet ettiğiyle ilgilidir. Bir ölçeğin kapsam geçerliğine sahip olup olmadığını test etmenin yollarından bir tanesi, benzer konudaki diğer ölçme araçlarıyla söz konusu ölçme aracı arasındaki korelasyonları incelemektir. Ancak bu çalışmada kullanılan ölçme aracının (piyo rubriğinin) benzeri başka ölçme araçları bulunmadığı için, bu yolu izleyerek kapsam geçerliği hakkında fikir edinmek mümkün değildir. Diğer bir yol ise, ölçme aracının konusuna ilişkin uzman kişiler tarafından değerlendirilmesidir. Bu nedenle piyo rubriğinin kapsam geçerliğini görebilmek için, ölçek hazırlanmadan önce bir ön araştırma yapılmıştır. Bu ön çalışmada, yarıyıl sonu sınavlarında performans ölçerken değerlendirilecek olan kriterler, toplam 37 piyo öğretim elemanı tarafından puanlanarak değerlendirilmiştir.

Bu tezde geliştirilen piyo rubriğinin, bu değerlendirmeler göz önünde bulundurularak hazırlanmış olması, piyo rubriğinin kapsam geçerliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Bir ölçme aracının kuramsal olarak ölçmek istediği yapıyı ölçmeye uygun olup olmadığına dair kanıt toplama çabası, “yapı geçerliği” olarak adlandırılmaktadır. Günümüzde, istatistiksel olarak bir ölçme aracının yapı geçerliğini ortaya koyabilmek için, temel bileşenler analizi, doğrulayıcı faktör analizi ya da yapısal eşitlik modeli gibi teknikler kullanılmaktadır.

Piyano rubriğinin yapı geçerliğini test edebilmek amacı ile söz konusu ölçeğe temel bileşenler analizi (principal component analysis) uygulanmıştır. Temel bileşenler analizi, verinin görgül yapısı hakkında bilgi verdiği ve mümkün olan en az bileşen sayısı ile en yüksek varyansın yakalanması için kullanılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2001). Maddelerin birden fazla bileşen altında görünme olasılığını en aza indirmek amacıyla maddelerden ziyade bileşenlere önem veren varimaks eksen döndürme işlemi yapılmıştır.

Piyano rubriğinin faktör yapısını ve dolayısıyla yapı geçerliğini belirlemek amacıyla yapılan temel bileşenler analizi sonucunda bir bileşen ortaya çıkmıştır. Elde edilen bileşenin açıkladığı toplam varyans % 70.85’dir. Bu değer, piyano rubriğinin ölçmek istediği yapıyı ölçtüğüne dair geçerli bir kanıt sunmaktadır.

Tablo 3.4.1. Piyano Rubriğinin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları, Ortalamalar, Standart Sapmalar, Özdeğerler, İç Tutarlılık Katsayıları

Piyano Rubriği Maddeler	Ort.	SS	Bileşen
			1
Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme	2.88	0.69	.89
Cümleleme	2.84	0.72	.88
Teknik davranışlar (legato, staccato, portato, arpej, gam vb.)	3.06	0.57	.87
Parça bütünlüğü	2.90	0.74	.87
Doğru ritimle çalabilme	3.20	0.66	.86
Doğru nota çalabilme	3.14	0.66	.83
Nüans (dinamik, gürlük)	2.54	0.75	.80
Pedal kullanım (varsa)	3.11	0.87	.79
Uygun parmak geçişleri	3.41	0.69	.78
Özdeğer (Eigenvalue)			6.38
Varyans (%)			70.85
İç Tutarlılık Katsayısı (Alfa)			.94

Bileşene giren maddeleri belirlemek için faktör yükü .32 olarak alınmıştır (.32 değeri, maddenin ve o maddenin içinde bulunduğu bileşenle ortak varyansının % 10 olduğuna işaret etmektedir -ortak varyans = .32-). Bu işlemler sonucunda toplam 9 maddenin tümünün bir bileşen altında toplandığı ortaya çıkmıştır. Sonuçlar Tablo 3.4.1’de gösterilmiştir.

Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme, cümleleme, teknik davranışlar (legato, staccato, portato, arpej, dizi vb.), parça bütünlüğü, doğru ritimle çalabilme, doğru nota çalabilme, nüans (dinamik, gürlük), pedal kullanımı (varsa), uygun parmak geçişleri olmak üzere toplam 9 maddeden oluşan bileşenin özdeğeri 6.38, açıkladığı varyans % 70.85’dir.

Bir ölçme aracının ölçtüğü özelliği, kararlı, tutarlı ve duyarlı bir şekilde ölçebilmesi ise güvenilirlik olarak adlandırılmaktadır. Ölçeğin güvenilirliğini görebilmek amacıyla yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ise toplam 9 maddeden oluşan bileşenin iç tutarlılık katsayısı (alfa) .94 olarak bulunmuştur. Bu değer, kullanılan piyano rubriğinin içindeki maddelerin belli bir kavramsal yapıya sahip olduğunu, yani ölçek maddelerinin birbirleriyle ilişkili olarak aynı yapıyı ölçtüklerini göstermektedir.

Uygulanan Piyano Rubriğinin ölçümlerinin karşılaştırılmasına (2'li karşılaştırma) ilişkin, birbirinden bağımsız iki öğretim elemanının yaptığı ölçümlerin verileri SPSS programında kodlanmıştır. Bu ikili karşılaştırmanın yapılması için, uygulayıcıların her bir eser için verdikleri puanların ortalamalarına t-testi uygulanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, piyano yarıyıl sonu sınavlarında kullanılmak üzere bir performans ölçme aracı oluşturulması ve bu aracın kullanılabilirliğinin test edilmesi ile ilgili alt problemlere ilişkin verilerin istatistiksel çözümlenmesiyle elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1. Piyano Eğitimi Öğretim Elemanlarının Yarıyıl Sonu Sınavlarında Uyguladıkları Performans Ölçme Yöntemlerine İlişkin Görüşleri

Bu alt problemin çözümü için “Performans ölçme aracı kullanımına, performans ölçme sürecine ve ölçmenin nitelik ve niceliği” ne ilişkin görüşleri tespit etmek amacı ile bir anket yapılmıştır. Bu ankette 3 grupta toplanan sorulardan oluşan 4’lü Likert tipi bir anket kullanılmıştır (1 = Hiç, 2 = Kısmen, 3 = Büyük ölçüde, 4 = Tamamen). Toplam 15 soru içeren söz konusu ankette (a) *performans ölçme aracı kullanımına* ilişkin sorular, (b) *yarıyıl sonu sınavlarında performans ölçme süreci* ile ilgili sorular ve (c) *ölçmenin nitelik ve niceliğine* ilişkin sorular yer almaktadır. Anket, 37 piyano öğretim elemanı tarafından yanıtlanmıştır.

4.1.1. Performans Ölçme Aracı Kullanma Durumları

Tablo 4.1.1.1. Piyano Eğitimcilerinin Performans Ölçme Aracı Kullanımına İlişkin Dağılım Tablosu

SORU NO	GÖRÜŞLER	<i>n</i>	Evet	Hayır
1	Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında herhangi bir performans ölçme aracından yararlanma durumu	37	8(%21,6)	29(%78,4)
2	Kullanılan performans ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik durumu	37	30(%82)	7(%18)
3	Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken eğitimcilerin kendi geliştirdikleri bir yazılı ölçme aracından yararlanma durumları	37	0	37(%100)

Ön araştırma sonuçlarına göre, anketi dolduran katılımcılardan 29’u (% 78.4) piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında herhangi bir performans ölçme aracı kullanmadıklarını

belirtirken, kullananların sayısının ise sadece 8 (% 21.6) olduğu görülmüştür. Performans ölçme aracı kullanan az sayıda kişi (8), kullandıkları performans ölçme aracının “kısmen” geçerli ve güvenilirliği olan, yazılı ve standart bir ölçme aracı olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılar arasında kendi geliştirdiği bir ölçme aracını kullanan biri ise bulunmamaktadır.

Bu bulgulardan yola çıkarak, öğretim elemanlarının yarıyıl sonu sınavlarında performans ölçme araçlarından yeterince yararlanmadıkları söylenebilir. Az sayıda eğitimci performans ölçme aracı kullandığını belirtmiş olmasına rağmen geçerliliği ve güvenilirliği belirlenmiş bir ölçme aracı örneği elde edilememiştir. Katılımcılar arasında kendi geliştirdiği bir ölçme aracını kullanan birinin de bulunmaması, standart, geçerli ve güvenilir bir performans ölçme aracına ihtiyaç olduğunu işaret etmektedir.

4.1.2. Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçme Sürecine İlişkin Görüşleri

Tablo 4.1. 2.1. Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçerken Değerlendirilen Davranışlar, Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Soru 6. Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken değerlendirilen davranışların durumu	Ortalama	Standart Sapma
Dönem içindeki performans	2.57	0.73
Sınav anındaki performans	3.78	0.42
Derse devam	1.49	0.77
Derse olan ilgi	1.35	0.89
Diğer öğrencilerle olan seviye farkı	2.70	0.70
Programın sınıf düzeyine uygunluğu	2.86	0.58

Not: 1 = Hiç, 2 = Kısmen, 3 = Büyük ölçüde, 4 = Tamamen

Anketin bu bölümünde öncelikle katılımcılardan, piyano eğitiminde yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken birtakım davranışlara verdikleri önem derecelerini belirtmeleri istenmiştir. Sonuçlar değerlendirildiğinde, katılımcıların en büyük önemi “sınav anındaki performans”a verdikleri görülmektedir (*Ort.* = 3.78, *SS* = 0.42). Katılımcıların piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken en çok önem verdikleri ölçüt olan “sınav anındaki performans”ı sırasıyla “programın sınıf düzeyine uygunluğu” (*Ort.* = 2.86, *SS* = 0.58) ve “diğer öğrencilerle olan seviye farkı” (*Ort.* = 2.70, *SS* = 0.70) takip etmektedir. Sonuçlar Tablo 4.1.2.1.’de gösterilmiştir.

Bu bulgulardan hareket ile öğretim elemanlarının performans ölçümünde en çok “sınav anındaki performans” davranışına önem verdikleri söylenirken; hazırlanan ölçme aracının bu davranışın gerekleri doğrultusunda hazırlanmasının uygun olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Pişano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Kullanılan lme Yöntemini Belirleyen ltlere İlişkin Görüşler

Tablo 4.2.1. Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans lerken Değerlendirilen Kriterler, Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Soru 7. Pişano eğitimi yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken kriterlerin nemslenme durumları	Ortalama	Ss
Doğru oturuş ve ellerin konumu	1.24	0.58
Doğru nota ve doğru ritimle çalabilme	3.81	0.46
Eserlerin sınıf düzeyine uygunluğu	1.02	0.55
Pedal kullanımı	3.32	0.75
Tempo uygunluğu	3.35	0.92
Parmak numarası	3.65	0.79
Eserin bütünlüğü	3.81	0.40
Tını, cümleleme ve müzikalite	3.89	0.32
Eserin gerektirdiği teknikleri sergileme	3.92	0.28

Not: 1 = Hiç, 2 = Kısım, 3 = Büyük lde, 4 = Tamamen

Öğretim elemanlarından, yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencilerin performansını ölçerken kullanılabilecek kriterleri değerlendirmeleri istenmiştiri. Analiz sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken en çok “eserin gerektirdiği teknikleri sergileme” kriterine önem verdikleri görülmektedir (*Ort.* = 3.92, *SS* = 0.28). Bu kriteri sırasıyla “tını, cümleleme ve müzikalite” (*Ort.* = 3.89, *SS* = 0.32), “eserin bütünlüğü” (*Ort.* = 3.81, *SS* = 0.40) ve “doğru nota ve doğru ritimle çalabilme” (*Ort.* = 3.81, *SS* = 0.46) kriterleri takip etmektedir. Sonuçlar Tablo 4.2.1. ’de gsterilmiştiri.

Bu bulgulardan yola çıkarak ğretim elamanlarının, performans ölçümünde “eserin gerektirdiği teknikleri sergileme”, “tını, cümleleme ve müzikalite”, “eserin bütünlüğü”, “doğru nota ve doğru ritimle çalabilme”, “Pedal kullanımı”, “Tempo uygunluğu”, “Parmak numarası” becerilerine daha fazla önem verdikleri söylenebilir. Bu nedenle bu araştırmaya için oluştıruılan lme aracında ortalama değer 3 üzerinde bulunan en önemli davranışlara yer verilmesi uygun olabilir.

Tablo 4.2.2. Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçerken Sınıflara Göre Değerlendirilen Kriterler, Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Soru 8. Piyano eğitiminde yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken kriterlerin sınıflara göre önemsenme durumları				
	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf
Kriterler	<i>Ort. (SS)</i>	<i>Ort. (SS)</i>	<i>Ort. (SS)</i>	<i>Ort. (SS)</i>
Doğru oturuş ve ellerin konumu	3.78 (0.42)	2.97 (0.83)	2.41 (0.64)	1.97 (0.73)
Doğru nota ve doğru ritimle çalabilme	2.68 (0.75)	3.30 (0.81)	3.35 (0.59)	3.84 (0.37)
Eserlerin sınıf düzeyine uygunluğu	1.30 (0.52)	2.03 (0.64)	3.03 (0.76)	3.05 (0.52)
Pedal kullanımı	1.41 (0.80)	2.03 (0.64)	3.54 (0.60)	3.38 (0.83)
Tempo uygunluğu	2.62 (0.98)	3.65 (0.54)	3.46 (0.50)	3.65 (0.68)
Parmak numarası	3.30 (0.81)	2.84 (0.68)	3.08 (0.43)	3.16 (0.83)
Eserin bütünlüğü	3.78 (0.42)	3.54 (0.93)	3.59 (0.50)	3.70 (0.46)
Ton, cümleme ve müzikalite	2.03 (0.64)	3.49 (0.65)	3.86 (0.35)	3.51 (0.56)
Eserin gerektirdiği teknikleri sergileme	3.76 (0.44)	3.62 (0.49)	4.00 (0.00)	3.73 (0.45)

Not1: 1 = Hiç, 2 = Kısmen, 3 = Büyük ölçüde, 4 = Tamamen

Not2: Koyu renkteki değerler, en önemli bulunan ilk iki değeri ifade etmektedir.

Piyano eğitiminde yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken kullanılabilecek kriterlerin 1. , 2. , 3. ve 4. sınıflara göre önem dereceleri incelendiğinde daha önce de katılımcılar tarafından en önemli olarak gösterilen “eserin gerektirdiği teknikleri sergileme” kriteri, 3. sınıflarda (*Ort.* = 4.00, *SS* = 0.00) en önemli kriter olarak değerlendirilirken, 2. (*Ort.* = 3.62, *SS* = 0.49) ve 4. sınıflarda da (*Ort.* = 3.73, *SS* = 0.45) en önemli ikinci kriter olarak değerlendirilmiştir.

Bunun yanı sıra 1. sınıflarda en önemli iki kriter sırasıyla “doğru oturuş ve ellerin konumu” (*Ort.* = 3.78, *SS* = 0.42) ve “eserin bütünlüğü”dür (*Ort.* = 3.78, *SS* = 0.42). “Tempo uygunluğu” 2. sınıflarda en önemli bulunan kriterken (*Ort.* = 3.65, *SS* = 0.54), “doğru nota ve doğru ritimle çalabilme” 4. sınıflarda en önemli bulunan kriterdir (*Ort.* = 3.84, *SS* = 0.37). “Ton, cümleme ve müzikalite” ise (*Ort.* = 3.86, *SS* = 0.35) 3. sınıflarda en önemli ikinci kriter olarak değerlendirilmektedir. Sonuçlar Tablo 4.2.2.’de gösterilmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda her sınıf için kriterlerin öncelikleri farklılık göstermektedir. Araştırmanın sınırlılıklarda belirtildiği üzere 3. sınıfların sınav performansını ölçmeye yönelik bir ölçeğin tabloda 3. Sınıflar için gösterilen öncelikli kriterler doğrultusunda hazırlanması uygun görülmüştür.

Tablo 4.2.3. Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçme Sürecine İlişkin Olası Sorunların Önemleri, Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Soru 9. Yarıyıl sonu sınavlarında yapılan ölçmelerde puanlarken karşılaşılan sorunların önem durumu	Ortalama	Standart Sapma
Genel seviye farkı*	1.65	0.68
Eserlerin birbirlerine göre düzey uygunluğu	3.27	0.56
Seçilen etüt ve eserin düzeyi, dönem ve teknik özelliklerine uygun seslendirilmesi	3.38	0.59
Öğretim elemanları arasındaki kişisel-bilimsel Problemler	3.92	1.04
Öğrencinin fiziksel yetersizliği		
Öğrencinin derse olan ilgisizliği	3.00	0.67
Öğrencinin müzikal yetersizliği	1.78	0.53

* A.G.S. Liselerinden gelen öğrencilerle farkını ifade etmektedir.

Not: 1 = Hiç, 2 = Kısmen, 3 = Büyük ölçüde, 4 = Tamamen

Yarıyıl sonu sınavlarında performans ölçme sürecine ilişkin son olarak katılımcılardan puanlama konusunda yaşayabilecekleri sorunları ne derece önemli bulduklarını belirtmeleri istenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, en önemli bulunan sorun “öğretim elemanları arasındaki kişisel-bilimsel problemler” ve “seçilen etüt ve eserin düzeyi, dönem ve teknik özelliklerine uygun seslendirilme” sidir. Sonuçlar Tablo 4.2.3.’de gösterilmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda en önemli sorunun performans değerlendirirken öğretim elemanları arasındaki kişisel-bilimsel problemlerin olması; somut, açıklayıcı, yazılı bir ölçme aracına ihtiyaç duyulduğuna işaret etmektedir. Hazırlanan bu performans ölçeğinin, sınavın daha çabuk, daha sağlıklı ve daha huzurlu yapılmasına olanak sağlayacağı düşünülebilir.

4.3. Pişano Öğretim Elemanlarının Yaptıkları Ölçmenin Niteliğı ve Niceliğıne ilişkin Görüşleri

Tablo 4.3.1. Pişano Öğretim Elemanlarının “Ölçmenin Nitelik ve Niceliğıne İlişkin” Görüşlerini Gösterir Tablo

SORU NO	GÖRÜŞLER	n	1(Hiç)	2(kısmen)	3(Büyük ölçüde)	4(Tamamen)
10	Yapılan ölçmede “çeteleme” veya “dereceleme” gibi ölçeklerin yer alma durumu	37	18(%48)	17(%46)	2(%6)	0
11	Performans ölçmede çeteleme, dereceleme vb. bir ölçekten yararlanmaksızın nesnel ve istatistiksel bir ölçüm yapma durumu	37	2(%6)	28(%75)	7(%17)	0
12	Yapılan ölçmede “ölçme ve değerlendirmenin” gereğı olan “geçerlik” “güvenirlik” ve “kullanışlılık” ilkelerini sağlanma durumu	37	23(%62)	12(%33)	2(%5)	0

Anketin bu bölümünde ölçmenin nitelik ve niceliğine ilişkin sorular bulunmaktadır ve katılımcılardan bu sorulara yine 5’li Likert tipi ölçme aracında (1 = Hiç, 2 = Kısmen, 3 = Büyük ölçüde, 4 = Tamamen) yanıt vermeleri istenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, katılımcılar yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçmek için çeteleme, dereceleme vb. bir ölçekten yararlanmaksızın nesnel ve istatistiksel bir ölçüm yapmanın “kısmen” mümkün olabileceğini belirtmektedirler ($Ort. = 2.14$, $SS = 0.48$). Ayrıca söz konusu kriterler kullanılmadan yapılan ölçmede ölçme ve değerlendirmenin gereği olan geçerlik, güvenirlik ve kullanılabilirlik ilkelerinin hemen hemen “hiç” sağlanmadığı düşünülmektedir ($Ort. = 1.43$, $SS = 0.60$).

Bu bulgulardan hareketle, öğretim elemanlarının çoğunun yaptıkları ölçmede, çeteleme veya dereceleme gibi ölçekleri kullanmadıkları görülmüştür. Öğretim elemanlarının bu tür ölçekleri sınav sırasında zaman kaybına yol açtığını düşündükleri için kullanmadıkları söylenebilir. Katılımcıların performans ölçümünde çeteleme veya dereceleme gibi ölçekleri kullanmadan nesnel bir ölçme yapılabileceği ve yaptıkları ölçmenin geçerlik güvenirlik ve kullanılabilirlik ilkelerini sağladığı görüşünü savundukları gözlemlenmiştir. Ancak, bu tür ölçekler veya ölçme araçları kullanılmadan yeterince nesnel güvenilir bir ölçüm yapılamayacağı düşünülmektedir. Ölçme aracı kullanılarak yapılan ölçme işleminin sonucu, daha belirleyici, gerçekçi ve daha güvenilir olacaktır.

4.4. Pişano Öğretim Elemanlarının Sistemli Bir Derecelendirme Ölçeğine İlişkin Görüşleri

Tablo 4.4.1. Pişano Öğretim Elemanlarının “Sistemli Bir Derecelendirme Ölçeğı” İle İlgili Görüşlerini Gösterir Tablo

SORU NO	GÖRÜŞLER	n	1(Hiç)	2(kısmen)	3(Büyük ölçüde)	4(Tamamen)
13	Geliştirilecek sistematik bir ölçme aracı ile pişano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansının ölçümünü sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı hale getirilebilme durumu	37	0	1(%3)	7(%19)	29(%78)
14	Sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı bir ölçme aracı sınav yönteminin düzenli olarak kullanılma	37	1(% 3)	13(%35)	8(%21)	15(%42)
15	Sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanış bir ölçme aracı sınav yöntemi zamanı İyi kullanmak bakımından durumu	37	2 (%5)	4 (%10)	4 (%10)	27 (%75)

Katılımcılar, geliştirilecek sistematik bir ölçme aracı ile piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansının ölçümünün çok büyük oranda sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı duruma getirilebileceği görüşündedirler (*Ort.* = 3.76, *SS* = 0.50). Ek olarak, geliştirilecek böyle bir ölçme aracının yer aldığı bir sınav sisteminin düzenli olarak kullanılması da büyük ölçüde önemli görülmektedir (*Ort.* = 3.00, *SS* = 0.94) ve ayrıca söz konusu özelliklerde bir ölçme aracının zamanı iyi kullanmak bakımından da büyük ölçüde elverişli olacağı görüşü paylaşılmaktadır (*Ort.* = 2.89, *SS* = 0.66).

Bu bulgulardan yola çıkarak öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun performans ölçümünün sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı hale getirilmesinde sistematik bir ölçme aracının geliştirilmesi ile ilgili olumlu görüşe sahip oldukları ve bu çalışmanın yararlı olduğu görüşünde birleştikleri tespit edilmiştir.

4.5. Piyano Eğitimcilerinin Görüşlerinden Hareketle Oluşturulan Ölçme Aracının Uygulanması

Rubrik puanlama sisteminin oluşturulmasının ardından, piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencilerin performanslarının ölçülmesi için kurul içinde 2 öğretim elemanı görev almıştır. Bu öğretim elemanlarının rubrik ile değerlendirme yapılması sürecinde, sağlıklı bir değerlendirme için ortak hareket edilebilmesi yönünde bir ön bilgilendirme ve çalışma gerçekleştirilmiştir. Daha sonra uygulayıcılar, birbirinden bağımsız olarak, hazırlanan “rubrik” i kullanarak öğrencilerin performanslarını değerlendirmişlerdir.

Diğer yandan, alışlageldiği üzere, söz konusu öğrencilerin performansları toplam 5 kişiden oluşan öğretmen jürisi tarafından da değerlendirilmiştir. Araştırmanın bu bölümünde, hem birbirinden bağımsız iki öğretim elemanlarının rubrik kullanarak yaptığı ölçümler hem de bu ölçümler ile jürinin ölçümleri karşılaştırılmıştır. Ölçümler, toplam 47 öğrencinin piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarındaki etüt, barok eser, klasik eser ve çağdaş/romantik eser performanslarını içermektedir.

4.5.1. Rubrik Ölçümlerinin Karşılaştırılması (2’li Karşılaştırma)

Birbirinden bağımsız iki öğretim elemanının rubrik kullanarak yaptığı ölçümlerin verileri SPSS programında kodlanmıştır. Analizlerde öğrencilerin sergilediği etüt, barok eser, klasik eser ve çağdaş/romantik eser performanslarının ortalamaları kullanılmıştır. Daha sonra söz konusu iki uygulayıcıların puanlamaları yine SPSS aracılığı ile karşılaştırılmıştır. Bu ikili karşılaştırmanın yapılması için, her iki öğretim elemanının her bir eser için verdikleri puanların ortalamalarına t-testi uygulanmıştır. Ortalama puanlar 1 ile 4 arasında değişmektedir.

Karşılaştırmalar, her bir değerlendirme maddesi için ayrı ayrı yapılmıştır.

Değerlendirme maddeleri
1) Doğru nota çalabilme
2) Doğru ritimle çalabilme
3) Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme
4) Cümleleme
5) Nüans (dinamik, gürlük)
6) Uygun parmak geçişleri
7) Pedal kullanımı (varsa)
8) Teknik davranışlar (Legato, staccato, portato, arpej, dizi vb.)
9) Parça bütünlüğü ile dizi kadans çalabilmede yine

Tablo 4.5.1.1. Birinci ve İkinci Hakem Puanlamalarının T-test Sonuçları (Ortalamalar, Standart Sapmalar, t Değeri, Serbestlik Derecesi, Anlamlılık Düzeyi ve Korelasyonlar)

Ölçütler	Hakem	Ort.	SS	T	Sd	p	r
Doğru nota çalabilme	1	3.13	0.71	-,443	46	0,66	,887
	2	3.15	0.66				
Doğru ritimle çalabilme	1	3.26	0.74	1,700	46	0,9	,816
	2	3.15	0.66				
Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme	1	2.89	0.70	,374	46	0,71	,855
	2	2.87	0.74				
Cümleleme	1	2.85	0.75	,374	46	0,71	,862
	2	2.83	0.73				
Nüans (dinamik, gürlük),	1	2.53	0.78	-,374	46	0,71	,874
	2	2.55	0.78				
Uygun parmak geçişleri	1	3.43	0.72	,299	46	0,76	,776
	2	3.40	0.74				
Pedal kullanımı	1	3.11	0.91	,000	46	1	,919
	2	3.11	0.87				
Teknik davranışlar (Legato, staccato, portato, arpej, dizi vb.)	1	3.11	0.60	1,159	46	0,25	,673
	2	3.02	0.64				
Parça bütünlüğü	1	2.94	0.76	1,000	46	0,32	,837
	2	2.87	0.77				
Dizi Kadans Çalabilme	Hakem	Ort.	SS	T	Sd		
Doğru nota çalabilme	1	3.62	0.68	,330	46	0,74	,788
	2	3.60	0.68				
Doğru ritimle çalabilme	1	3.62	0.68	1,663	46	0,10	,862
	2	3.53	0.65				
Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme	1	3.36	0.84	-1,854	46	0,7	,767
	2	3.51	0.75				
Uygun parmak geçişleri	1	3.60	0.74	1,273	46	0,20	,811
	2	3.51	0.75				
Pedal kullanımı	1	3.66	0.64	,628	46	0,53	,752
	2	3.62	0.68				

* $p < .05$

Yapılan t-test analizi sonuçlarına göre, tüm maddelerde birinci uygulayıcı ile ikinci uygulayıcı puanlamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ($p > .05$) görülmüştür. Diğer yandan, uygulayıcıların puanlamalarının korelasyonları ise istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < .05$). Tüm t-test sonuçları Tablo 4.5.1.1.'de sunulmuştur.

Bu bulgu doğrultusunda; her bir öğrencinin performansı değerlendirilirken, iki uygulayıcının verdikleri puanlar arasında bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durumda hazırlanan ölçekteki kriterlerin ve bu kriterleri açıklayıcı tanımların, iki uygulayıcıya da aynı veya yakın puanları düşündürmüş olduğundan, ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir.

4.5.2. Rubrik Ölçümlerinin ve Jüri Değerlendirmesinin Karşılaştırılması (3'lü Karşılaştırma)

Bir önceki aşamada birbirinden bağımsız 2 öğretim elemanının rubrik ölçümleri karşılaştırılmıştır ve bu ölçümlerin beklenildiği gibi birbirlerinden istatistiksel olarak farklı olmadıkları görülmüştür. Araştırmanın bu aşamasında ise, birbirinden bağımsız iki öğretim elemanının rubrik ölçümleri ile jüri değerlendirilmesinde öğrencilere verilen puanlar karşılaştırılmaktadır.

Jürinin öğrencilerin performanslarına yönelik yaptıkları değerlendirmeler 100'lük sistem üzerinden puanlanmaktadır. Dolayısıyla iki öğretim elemanının puanlamaları ile jürinin puanlamalarının karşılaştırılabilmesi için uygulayıcıların yaptıkları rubrik ölçümler 100'lük sisteme dönüştürülmüştür. Yüzlük sistem puanlaması, puanların toplamı, maddelerin tam puanlarının (4 puan) toplamı olan 56'ya bölünüp 100 ile çarpılarak yapılmaktadır. Dönüştürmeler yapıldıktan sonra, uygulayıcıların 100'lük puanlamaları ile jürinin 100'lük puanlamalarının karşılaştırılması için t-test analizi uygulanmıştır.

Tablo 4.5.2.1. Birinci ve İkinci Uygulayıcı Puanlamaları ile Jüri Puanlamalarının T-test Sonuçları (Ortalamalar, Standart Sapmalar, *t* Değeri, Serbestlik Derecesi, Anlamlılık Düzeyi ve Korelasyonlar)

GRUP	Ort.	SS	<i>T</i>	<i>sd</i>	<i>P</i>	<i>r</i>
1. Uygulayıcı	77.65	14.77	1,900	45	0.06	,991
2. Uygulayıcı	77.11	14.89				
1 Uygulayıcı	77.65	14.77	1,114	45	0.27	,973
Jüri	76.96	16.91				
2 Uygulayıcı	77.11	14.89	,262	45	0.80	,977
Jüri	76.96	16.91				

* $p < .05$

Analiz sonuçlarına göre birinci uygulayıcı ile ikinci uygulayıcının puanlamaları arasında ($t_{45} = 1.90$, $p = 0.06$), birinci uygulayıcı ile jürinin puanlamaları arasında ($t_{45} = 1.11$, $p = 0.27$) ve ikinci uygulayıcı ile jürinin puanlamaları arasında ($t_{45} = 0.26$, $p = 0.80$), beklenildiği gibi, istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Tüm t-test sonuçları Tablo 4.5.2.1.'de sunulmuştur.

Elde edilen bulgular, değerlendirilen öğrencinin puanlarının, 3 farklı değerlendirmede de aynı veya yakın olması, ölçeğin oldukça sistemli, güvenilir, nesnel ve geçerli olduğunu ortaya koymaktadır.

4.6. Uygulama Verileri Doğrultusunda Oluşturulan Ölçme Aracının Teknik Nitelikleri

Araştırmanın 37 kişilik örneklem grubuyla yapılan pilot bir çalışma ile rubrikte kullanılacak puan düzeylerinin tanımları belirlenmeye çalışılmıştır.

Ölme aracında kullanılan her ölçüt için 4, 3 ,2, ve 1 puan düzeylerinin tanım karşılığı olabilecek 3'er seçenek sunulmuştur. Katılımcılardan bu seçenekler içerisinde söz konusu beceriler (ölçütler) için 4, 3, 2, ve 1 puan yorumuna en uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Frekansı en yüksek olan seçenek ise, rubrikte kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4.6.1.'de sunulmuştur.

Tablo 4.6.1. Becerilerin (Ölçütlerin) Puanlama Yorumlarına Dair Frekans ve Yüzde Dağılım Tablosu

Beceri (Ölçüt)	Puanlama Yorumları			
	4 puan (Frekans / %)	3 puan (Frekans / %)	2 puan (Frekans / %)	1 puan (Frekans / %)
Doğru nota çalabilme	a. Performans doğru nota ile sergilenmektedir. (6 / % 16.2) b. Hiç nota hatası yapmamıştır. (10 / % 27) c. Doğru nota ile çalınmaktadır. (21 / % 56.8)	a. İki defa nota hatası yapmıştır. (4 / % 10.8) b. Neredeyse tüm notalar doğrudur. (9 / % 24.3) c. Ara ara nota hataları yapılmaktadır. (24 / % 64.9)	a. Birkaç hata dışında çoğu nota doğrudur. (4 / % 10.8) b. Eserde çok sık nota hataları yapılmaktadır. (28 / % 75.7) c. Dörtten fazla nota hatası yapmıştır. (5 / % 13.5)	a. Nota hataları kabul edilemez oranda fazladır. (28 / % 75.7) b. Yapılan nota hataları performansı azaltmaktadır. (6 / % 16.2) c. Altıdan fazla nota hatası yapmıştır. (3 / % 8.1)
Doğru ritimle çalabilme	a. Performans doğru ritimle sergilenmektedir. (6 / % 16.2) b. Hiç ritim hatası yapmamıştır. (10 / % 27) c. Doğru ritim ile çalınmaktadır. (21 / % 56.8)	a. İki defa ritim hatası yapmıştır. (4 / % 10.8) b. Neredeyse tüm ritimler doğrudur. (9 / % 24.3) c. Ara ara ritim hataları yapılmaktadır. (24 / % 64.9)	a. Dörtten fazla ritim hatası yapmıştır. (4 / % 10.8) b. Eserde çok sık ritim hataları yapılmaktadır. (28 / % 75.7) c. Birkaç hata dışında çoğu ritim doğrudur. (5 / % 13.5)	a. Ritim hataları kabul edilemez oranda fazladır. (28 / % 75.7) b. Yapılan ritim hataları performansı azaltmaktadır. (6 / % 16.2) c. Altıdan fazla ritim hatası yapmıştır. (3 / % 8.1)
Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme	a. Tempo tam olarak nettir ve sağlamdır (4 / % 10.8) b. Temponun açık ve net olması performansı olumlu etkilemektedir. (9 / % 24.3) c. Eser akıcı ve uygun olmakla beraber istenilen tempoda çalınmaktadır (24 / % 64.9)	a. Tempo belirgin ve nettir. (6 / % 16.2) b. Eserin kabul edilebilir bir tempoda çalınması performansı olumlu etkilemektedir. (10 / % 27) c. Eser kabul edilebilir bir tempoda çalınmaktadır. (21 / % 56.8)	a. Yapılan tempo hataları performansı olumsuz etkilemektedir. (5 / % 13.5) b. Eserde çok sık tempo hataları yapılmaktadır. (25 / % 67.6) c. Eserde tempo dönem özelliğine göre olması gerektiği gibi sergilenmekte ancak net değildir. (7 / % 18.9)	a. Tempo hataları kabul edilemez oranda değişiklik göstermektedir. (26 / % 70.3) b. Eserin temposu olması gerektiğinden farklı (ağır veya hızlı) sergilenmektedir. (8 / % 21.6) c. Temponun açık ve net olmaması performansı düşürmüştür. (3 / % 8.1)

Beceri (Ölçüt)	Puanlama Yorumları			
	4 puan (Frekans / %)	3 puan (Frekans / %)	2 puan (Frekans / %)	1 puan (Frekans / %)
Cümleleme	a. Cümleleme en iyi biçimde yapılmaktadır. (28 / % 75.7) b. Cümlelemelerin başarılı biçimde yapıldığı oldukça güçlü bir performanstır. (6 / % 16.2) c. Cümlelemeler özel olarak vurgulanmaktadır. (3 / % 8.1)	a. Cümlelemeler doğru yapılmaktadır. (1 / % 2.7) b. Cümlelemeler yeteri kadar yapılmaktadır. (31 / % 83.8) c. Cümlelemeler oldukça doğru yapılmaktadır. (5 / % 13.5)	a. Cümlelemeler yeteri kadar net değildir. (7 / % 18.9) b. Cümleleme hataları performansı olumsuz etkilemektedir. (7 / % 18.9) c. Cümlelemeler yeterli oranda yapılmamaktadır. (23 / % 62.2)	a. Cümlelemeler hiç dikkate alınmamıştır. (29 / % 78.4) b. Eserde cümlelemeler sezilmemektedir. (4 / % 10.8) c. Cümle kavramındaki zayıflık, müzikal etkiyi engellemektedir. (4 / % 10.8)
Nüans Dinamik,gürlük	a. Dinamikler yerinde doğru vurgulanmıştır. (2 / % 5.4) b. Nüanslar başarılı biçimde yapılmaktadır. (25 / % 67.6) c. Nüanslar etkili biçimde yapılmaktadır. (10 / % 27)	a. Nüanslar yeteri kadar yapılmaktadır. (27 / % 73) b. Dinamiklerin yeterince vurgulanması performansı olumlu etkilemektedir. (7 / % 18.9) c. Müzikaliteye özen gösterilmektedir. (3 / % 8.1)	a. Dinamikler yeteri kadar yerine getirilmemektedir. (7 / % 18.9) b. Nüanslar yeterli oranda yapılmamaktadır. (26 / % 70.3) c. Müzikalite yeterince vurgulanmamaktadır. (4 / % 10.8)	a. Dinamikler hiç vurgulanmamıştır. (5 / % 13.5) b. Nüanslar yapılmamaktadır. (29 / % 78.4) c. Müzikaliteye dikkat edilmemiştir. (3 / % 8.1)
Uygun parmak geçişleri	a. Doğru ve hatasız parmak geçişleri yapılmaktadır. (6 / % 16.2) b. Tam olarak uygun parmak geçişleri sergilenmektedir. (6 / % 16.2) c. Parmak geçişleri tam olarak yapılmaktadır. (25 / % 67.6)	a. Ara ara gözlenen parmak geçişi hataları yapılmaktadır. (29 / % 78.4) b. Hatalı birkaç parmak geçişleri kullanılmaktadır. (6 / % 16.2) c. Parmak geçişleri oldukça doğrudur. (2 / % 5.4)	a. Oldukça hatalı parmak geçişleri yapılmaktadır. (6 / % 16.2) b. Yeterince uygun parmak geçişleri sergilenmemektedir. (7 / % 18.9) c. Eserde çok sık parmak geçişi hataları yapılmaktadır. (24 / % 64.9)	a. Çok fazla miktarda hatalı parmak geçişleri kullanılmaktadır. (12 / % 32.4) b. Parmak geçişi hataları kabul edilemez oranda fazladır. (25 / % 67.6) c. Parmak geçişleri son derece yanlış yerlerde yapılmaktadır. (0 / % 0)

Beceri (Ölçüt)	Puanlama Yorumları			
	4 puan (Frekans / %)	3 puan (Frekans / %)	2 puan (Frekans / %)	1 puan (Frekans / %)
Pedal kullanım	a. Pedal doğru kullanılmaktadır. (27 / % 73) b. Pedal kullanımı yerinde ve oldukça başarılıdır. (4 / % 10.8) c. Doğru yerlerde doğru pedal kullanılması müzikaliteyi son derece iyi vurgulamaktadır. (6 / % 16.2)	a. Pedal yeterince doğru kullanılmaktadır. (5 / % 13.5) b. Birkaç yanlış pedal kullanılmıştır. (28 / % 75.7) c. Pedal hataları oldukça azdır. (4 / % 10.8)	a. Arasına gözlenen pedal hataları bulunmaktadır. (31 / % 83.8) b. Pedal yanlış yerlerde kullanılmaktadır. (4 / % 10.8) c. Yanlış yerlerde pedal kullanılmaktadır. (2 / % 5.4)	a. Pedal kullanımı son derece yanlıştır. (12 / % 32.4) b. Yanlış yerlerde ve hatalı pedal kullanılmaktadır. (19 / % 51.4) c. Meydana gelen pedal kullanımı hataları beklenen performansa engel olmaktadır. (6 / % 16.2)
Teknik Davranışlar (Legato, staccato, portato, arpej, dizi vb).	a. Legato – Staccato – Portato vb. teknikler oldukça doğru kavranmış ve doğru yerlerde yapılmaktadır. (12 / % 32.4) b. Teknik davranışlar tamamen doğru uygulanmaktadır. (25 / % 67.6) c. Legato – Staccato – Portato vb. teknikleri sergilemede son derece özen başarılıdır. (0 / % 0)	a. Legato – Staccato – Portato vb. teknikler yeterince yapılmaktadır. (6 / % 16.2) b. Legato – Staccato – Portato vb. teknikleri oldukça doğru sergilenmektedir. (7 / % 18.9) c. Teknik oldukça doğru yerine getirilmektedir. (24 / % 64.9)	a. Legato – Staccato – Portato vb. teknikler yanlış yerlerde yapılmaktadır. (7 / % 18.9) b. Teknik gösterim yeterince sergilenmemektedir. (7 / % 18.9) c. Teknik davranışlar doğru uygulanmamaktadır. (23 / % 62.2)	a. Legato – Staccato – Portato vb. teknikler doğru yapılmamaktadır. (6 / % 16.2) b. Teknik gösterim hiç sergilenmemektedir. (10 / % 27) c. Teknik davranışların hiçbiri doğru uygulanmamıştır. (21 / % 56.8)
Parça Bütünlüğü	a. Eser son derece bütündür. (6 / % 16.2) b. Parça bütünlüğünün sergilendiği oldukça güçlü bir performanstır. (10 / % 27) c. Eser tam olarak bütün çalınmaktadır. (21 / % 56.8)	a. Parça bütünlüğü yeterince sağlanmaktadır. (12 / % 32.4) b. Eser yeterince bütün çalınmaktadır. (25 / % 67.6) c. Eserde hiç kopukluk sezilmemiştir ancak cümlemeler de sezilmemiştir. (0 / % 0)	a. Eser yeteri kadar bütün çalınmamaktadır. (6 / % 16.2) b. Parça bütünlüğündeki hatalar performansı olumsuz etkilemektedir. (10 / % 27) c. Parça bütünlüğü yeteri kadar sergilenememektedir. (21 / % 56.8)	a. Eser son derece kopuk icra edilmiştir. (12 / % 32.4) b. Eser bütünlüğü hiç yoktur. (19 / % 51.4) c. Parça bütünlüğü hiç sergilenememiştir. (6 / % 16.2)

Not: Koyu renkli maddeler en yüksek frekansa sahip olanlardır.

4.7. Piyano Öğretim Elemanlarının, Oluşturulan Ölçme Aracı İle İlgili Görüşleri

**Tablo 4.7.1. Piyano Rubriğinin Kullanımına İlişkin Görüş Anketi
Analiz Sonuçları Tablosu**

SORU NO	GÖRÜŞLER	N	Hiç	Kısmen	Tamamen
1	Rubrikte yer alan beceriler piyano performansını ölçmekte yeterlidir.	21	0	8(%38)	13(%62)
2	Rubrik, değerlendirme sürecinde değerlendiren kişiye zaman kazandırmaktadır.	21	0	6(%28)	15(%72)
3	Rubrik amaca hizmet etmekte yeterlidir	21	0	4 (%19)	17 (%81)
4	Daha nesnel bir değerlendirmeye olanak sağlamaktadır.	21	0	8(%38)	13(%62)
5	Öğrencinin kendi eksikliklerini bilmesine olanak sağlamaktadır	21	0	0	21(%100)
6	Öğrenci performansını daha gerçekçi değerlendirmeyi sağlamaktadır	21	0	7(%33)	14(%67)
7	Ölçmeyi daha sistematik hale getirmektedir	21	0	8(%38)	13(%62)
8	Rubrik, ölçme değerlendirmenin daha geçerli olmasını sağlamaktadır	21	0	0	21(%100)
9	Rubrik, ölçme değerlendirmenin daha güvenilir olmasını sağlamaktadır	21	0	0	21(%100)
10	Rubrik, sınavlarda uygulamak için yeterince kullanışlıdır	21	0	0	21(%100)

Piyano rubriğinin kullanımına ilişkin görüşleri değerlendirebilmek amacı ile 21 piyano öğretim elemanından oluşan örneklem grubuna 10 sorudan oluşan 3'lü Likert tipi (1 = Tamamen, 2 = Kısmen, 3 = Hiç) bir anket uygulanmıştır. Söz konusu anket maddelerini, ankete verilen yanıtların ortalamalarını ve standart sapmalarını Tablo 4.7.1.'de görebilirsiniz.

Analiz sonuçlarına göre, katılımcıların tümü piyano rubriğinin ölçme değerlendirmenin daha geçerli ve güvenilir olmasını sağladığı, sınavlarda uygulamak için yeterince kullanışlı olduğu ve öğrencinin kendi eksikliklerini bilmesine olanak sağladığı görüşünü *tamamen* paylaştıkları görülmektedir. Katılımcılar, piyano rubriği ile ilgili diğer olumlu değerlendirmelere hemen hemen tamamen katılmaktadırlar.

Bu bulgulardan hareketle ğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun lme aracı ile ilgili olumlu görüşe sahip olduğu söylenebilir. lme aracının piyano performansını ölçmede yeterli olduğu, sınavın işleyişine yeterli katkı sağladığı, daha nesnel ve gerçekçi bir lme yapmaya olanak ve öğrenciye geribildirim verilmesine katkı sağladığı, sınavlarda uygulanmak için yeterince kullanışlı bulunduğu belirlenmiştir. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda yüksek oranda geçerli ve güvenilir bulunan lme aracının, lme aracını uygulayan ğretim elemanları tarafından da daha geçerli ve daha güvenilir bir ölçmeye olanak sağladığı görüşüne sahip oldukları görülmüştür.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen veriler ışığında oluşturulan bulgular ve yorumlara dayalı sonuç ve öneriler yer almaktadır.

5.1.Sonuçlar

Sonuçlar, piyano eğitimi öğretim elemanlarının uyguladıkları “performans ölçme yöntemleri ve ölçme aracı ile ilgili görüşleri” probleminin alt problemleri ile sunulmuştur.

— Araştırmaya katılan piyano öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğu yarıyıl sonu sınavlarında herhangi bir performans ölçme aracından yararlanmamaktadır. Katılımcılar arasında çok az sayıda kişi “kısmen” kendi geliştirdiği bir ölçme aracından faydalanmaktadır. Erdoğan’ın “Keman Eğitiminde Performans Ölçülmesi” adlı doktora tezinin bulgularından da desteklendiği gibi öğretim elemanları bu alanda da performans ölçme işleminde yazılı geçerliliği ve güvenilirliği belirlenmiş, standart performans ölçme araçları kullanmamakla birlikte, performans ölçümünün sistematik, güvenilir ve geçerli hale getirilmesinde sistematik bir ölçme aracının kullanılmasının yararlı olduğu görüşündedirler.

Yüksek oranla geçerli ve güvenilir olduğu saptanan bu piyano rubriğinin, uygulama yapan öğretim elemanları tarafından da daha güvenilir bir ölçmeye olanak sağladığı görüşünde oldukları belirlenmiştir.

— Piyano öğretim elemanları yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken en çok “eserin gerektirdiği teknikleri sergileme” kriterine önem verdikleri görülmüştür. Bu kriteri sırasıyla “ton, cümleleme ve müzikalite”, “eserin bütünlüğü” ve “doğru nota ve doğru ritimle çalabilme” kriterlerinin takip ettiği belirlenmiştir. Performansı ölçerken dikkate alınan kriterlerin önem dereceleri ise 1, 2. 3. ve 4. sınıflar arasında öncelik bakımından değişiklik göstermiştir. Özdoğan (1999)’ın yaptığı “GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Piyano Öğretim Elemanlarının Piyano Eğitiminin 1. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Görüş ve Önerileri” isimli yüksek lisans tezi araştırmasında, eğitimcilerin büyük bir kısmının performansı etkileyen en önemli unsurun fizyolojik faktör olduğu, ikinci olarak da psikolojik faktörlerin olduğu, değerlendirme

kriterlerinin ortak olması gerekliliği, en önemli davranışın bedensel oturuş ve duruş şekillerinin kazandırılması gerekliliği, performans ölçümünde geçerlik ve güvenilirlik unsurunun ön planda olan iyi bir testin kullanılması gerekliliği, öğrenci performansının belirli aralıklarla değerlendirilmesi gerekliliği ortaya konmuştur.

—Katılımcılar tarafından en önemli olarak gösterilen “eserin gerektirdiği teknikleri sergileme” kriteri, 3. sınıflarda en önemli kriter olarak değerlendirilirken, 2.ve 4. sınıflarda da en önemli ikinci kriter olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra 1. sınıflarda en önemli iki kriter sırasıyla “doğru oturuş ve ellerin konumu” ve “eserin bütünlüğü” dür. “Tempo uygunluğu” 2. sınıflarda en önemli bulunan kriterken, “doğru nota ve doğru ritimle çalabilme” 4. sınıflarda en önemli bulunan kriter olmuştur. “Ton, cümleme ve müzikalite” ise 3. sınıflarda en önemli ikinci kriter olarak değerlendirilmiştir.

—Analiz sonuçlarına göre, katılımcılar yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçmek için çeteleme, dereceleme vb. bir ölçekten yararlanmaksızın nesnel ve istatistiksel bir ölçüm yapmanın “kısmen” mümkün olabileceğini belirtmişlerdir. Uçan (1987) müzik eğitiminde performans testlerinin mesleki müzik eğitiminde oldukça yoğunlaştığını “Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Yeri, Önemi Kullanımı” isimli çalışmasında ortaya koymuştur. Araştırmada; müzik performansının ölçümünde kullanılan ölçme yöntemlerine ilişkin araçlardan bahsedilmiştir. Karşılaşılan sorun ne olursa olsun müzik eğitiminde performans testlerinin önemli yararlarının olduğu ve bu yararların daha çok sağlanabilmesi için bu testlerin sürekli geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Geliştirmede izlenecek bilimsel yolun, testin hazırlanması, denenmesi, değerlendirilmesi ve düzeltilmesi evrelerinden oluşan “deneysel yaklaşım” olduğu ifade edilmiştir. BU araştırmada da Piyano Öğretim Elemanları, geliştirilecek sistematik bir ölçme aracı ile piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansının ölçümünün çok büyük oranda sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı bir duruma getirilebileceği görüşündedirler.

—Rubrik ölçüm için puanlama sisteminin oluşturulmasının ardından piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencilerin performanslarının rubrik ile ölçülmesi için 2 öğretim elemanı görev almıştır. Diğer yandan, alışlageldiği üzere 5 kişiden oluşan komisyon ile beraber rubric yarıyıl sonu sınavlarında uygulanmıştır. Birbirinden bağımsız iki öğretim elemanı ile jürinin puanlamalarının karşılaştırılması sonucunda birinci uygulayıcı ile ikinci uygulayıcının puanlamaları arasında ,birinci uygulayıcı ile jürinin puanlamaları arasında ve ikinci uygulayıcı ile jürinin puanlamaları arasında, beklenildiği gibi, istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

—Piyano öğretim elemanlarının tümünün, piyano rubriğinin ölçme değerlendirmenin daha geçerli ve güvenilir olmasını sağladığı, sınavlarda uygulamak için yeterince kullanışlı olduğu ve öğrencinin kendi eksikliklerini bilmesine olanak sağladığı görüşünü *tamamen* paylaştıkları görülmüştür.

5.2.Öneriler

- Pişano Rubriği, performans düzeylerinin çok çabuk ve net değerlendirilmesini sağladığından, hem öğretmenler hem de öğrenciler için önemli ve gerekli olmakla birlikte çok çeşitli aktivitelerin değerlendirilmesinde kullanılabilir.
- Rubrikte belirlenen ölçütlerin öğrenciyle paylaşılması öğrenciden beklenenlerin somut bir biçimde ortaya konmasını sağlamaktadır. Değerlendirme süreci ile ilgili, öğrenciden ne beklendiği ve öğrencinin hangi ölçütlerle değerlendirileceği hakkında öğrenciler ayrıntılı bilgi sahibi olacak ve kendini sınava daha sağlam hazırlayacaktır. Bunun yanı sıra araştırma bireysel ve ayrıntılı geri bildirim çalışması yapılmasına olanak sağladığından enemsenebilir.
- lme aracı, özel yetenek sınavlarının ikinci aşaması olan çalgı alma boyutunda performans ölçümünde kullanılabilir.
- Diğer tüm çalgılara gerekli değişiklikler yapılarak kolaylıkla uyarlanabilir.
- lme aracının kullanılması sonucunda pişano ğretim programında gerekli değişiklikler yapılabilir.
- Pişano Rubriği, Müzik Anabilim Dallarında yapılan sınavlarda lme ve değerlendirmeye standartlık getirebileceğinden ve dikkatten kaçabilecek puanlama hatalarının somut olarak kontrolünü sağlayacağından enemsenebilir.

KAYNAKÇA

ALAKURT, (2006). **“Puanlama Yönergesine (Rubrik) Dayalı Değerlendirme ve Geleneksel Değerlendirme Açısından İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar dersi başarılarının Karşılaştırılması”**. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir.

ALPAGUT, Uğur. (1997). **“Çalgı Eğitiminde Performans İzleme Çizelgesi Yoluyla Hedeflerin Gerçekleştirilmesi Düzeyinin ve Sapmaların Belirlenmesi”**. Müzik Eğitimi Sempozyumu (Yayınlanmamış Bildiri)

ANDRADE, Heidi G. (1997). **“Understanding Rubrics”**, Educational Leadership, 54, 4: 14–17.

ASCHBACHER, Pamela. (1991).R. **“Performance Assessment: State Activity, Interest, and Concerns”**, Applied Measurement in Education, 4, 4: 275–288.

ASLANOGLU, Aslıhan Erman ve Ömer KUTLU. (2003). **“Öğretimde Sunu Becerilerinin Değerlendirilmesinde Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Kullanılmasına İlişkin Bir Araştırma”**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 36, 1–2: 25–36.

BADEMCI, Vahit. (1998).**Performans Değerlendirme** (Ürün ve Süreç Değerlendirmesi Yapılan Öğrencilerin Erisi Düzeyleri İle İlgili Bir Araştırma). Ankara: Gazi Kitabevi,

BAĞÇECİ, Serkan Ercan. (2001). **“Piyano Eğitiminde Performans; Müzikal Analiz Etkileşimi”** . Ankara. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

BARUTÇUGİL, İsmet. (2002). **“Performans Yönetimi”**. İstanbul. Kariyer Yayıncılık İletişim, Eğitim Hiz. Ltd. Şti.

BAŞTÜRK, Ramazan. (2005). **“Performans Değerlendirme Üzerine Genel Bir Bakış”**, Eğitim Araştırmaları Dergisi, (http://www.anıyayincilik.com.tr/DERGI/haber_oku.asp?haber=290, Erisim Tarihi: 23.04.2008).

BERGEE, Martin J. (2003). ***Faculty Interjudge Reliability of Music Performance Evaluation. Journal of Research in Music Education***, Volume 51, (2), 137-150.

BRUALDİ, Amy. (1998). **“Implementing Performance Assessment in the Classroom”**, Practical Assessment, Research & Evaluation.

CUSTER, L. Rudney, (2001). VALESEY G. BRİĞİTTE ve BURKE N. Barry. “**An Assessment Model for a Design Approach to Technical Problem Solving**”, Journal of Technology Education, (<http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JTE/v12n2/pdf/custer.pdf>, Erisim Tarihi: 12.07.2008)

ÇALIK, Temel. (2003). **Performans Yönetimi**. Ankara. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık Turizm San. Tic. Ltd. Şti.

ÇEPNİ, Salih. (2007). **Performansların Değerlendirilmesi b. Ölçme ve Değerlendirme**. Karip, Emin.(Ed.). Ankara. 1. Baskı. Pegem Yayıncılık.

DALKIRAN, Esra. (2006). **Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi**. Ankara. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

DOHERTY, Diane Mary. (2000). “**An Assessment Rubric for The Soprano Recorder**”. United States- Massachusertts: University of Massachusertts. (Ph. D. Dissertation Abstract). <http://prouest.umi.com>

ELLIOTT, Stephan N. (1995). **Creating Meaningful Performance Assessments**, (<http://www.ericdigests.org/1996-1/creating.htm>, Erisim Tarihi: 03.04.2006).

ERDOĞAN, İlhan. (1991). **İşletmelerde Personel Seçimi ve Başarı Değerleme Teknikleri**. İstanbul. İstanbul Üniversitesi. İşletme Fakültesi ; yayın no. 248. İşletme İktisadı Enstitüsü ; yayın no. 141

ERICSON, Gertrud Anna. (1996). “**Asseement of Schoolchildren’s Performance in Dance**”. Uppsala Universitet (Sweden); 0903. (Fil. Dr Dissertation Abstract). <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=739155501Qsid=2Qfmt=PQD>

GOODRICH, H. (1997). **Understanding rubrics**. Educational Leadership 54 (4):14

HARGREAVES, Andy, LORNA Earl ve MİCHELE Schmidt.(2002). “**Perspectives on Alternativen Assessment Reform**”, American Educational Research Journal.

KAN, Adnan. (2006). “**Egitimde Ölçme ve Degerlendirme**”. Ödev ve Projeler. (Editör: Hakan Atılgan). Ankara: Anı Yayıncılık, s. 328–340.

JACKSON, M Cynthia ve Martha J. Larkin. (2002). “**Teaching Students to Use Grading Rubrics**”, Teaching Exceptional Children, 35, 1: 40-45.

KARACA, Erol. (2006). **Öğretimde Planlama ve Degerlendirme**. Ankara: Nisan Kitabevi, s. 314.

KÖSE, Erdoğan. (2007). **Öğretimde Ölçme ve Değerlendirmenin Planlanması. Ölçme ve Değerlendirme**. Karip, Emin.(Editör). Ankara. 1. Baskı. Pegem Yayıncılık.

LAW, B. ve ECKES, M. (1995). **Assessment and ESL**. Canada: Peguis publishers,

MERTLER, Craig A. (2001). “**Designing scoring rubrics for your classroom**”, Practical Assessment, Research & Evaluation, 7, 25.
(<http://pareonline.net/getvn.asp?v=7&n=25>, Erisim Tarihi: 03.04.2006).

Millî Eğitim Bakanlığı _İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2006a
(<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225.html>, Erisim Tarihi: 13.05.2008).

MONTGOMERY, Kathleen. (2000). “**Classroom Rubrics: Systematizing What Teachers Do Naturally**”, The Clearing House, 73, 6: 324–328,

MOSKAL, Barbara M. (2000). “**Scoring Rubrics: What, When and How?**”, Practical Assessment, Research & Evaluation, 7, 3,
(<http://pareonline.net/getvn.asp?v=7&n=3>, Erisim Tarihi: 10.06.2008).

MUNSON, Leslie J. and Odom, Samuel L. (1996). “**Review of rating scales that measure parent/infant interaction**”, Topics in Early Childhood Special Education, 16, 1.

NCTE.org, “**On Standardized Tests and Assessment Alternatives**”.
(<http://www.ncte.org/profdev/online/ideas/freq/109963.htm>, Erisim Tarihi: 12.03.2008).

NİDA, Yıldız. (2005). **6. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Rubrik Yöntemiyle Özdeğerlendirme Çalışması**, Sabancı Üniversitesi, Bildiri, İstanbul.

ÖZDOĞAN, Cengizhan. (1999). **Piyano Öğretim elemanlarının Piyano Eğitiminin 1. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performans Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Görüş ve Önerileri** Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

ÖZÖN, Mustafa Nihat. (1971). **Osmanlıca-Türkçe Sözlük** . Birinci Basım. Ankara. Bilgi Yayınevi

PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali. (1971). **Öz Türkçe Sözlük** . Genişletilmiş İkinci Basım. Bilgi Yayınevi

PİCKET, N ve DODGE, B. (2001). **Rubrics for Web Lessons**,
<http://edweb.sdsu.edu/webquest/rubrics/weblessons.htm>

<http://www.altinegitim.k12.tr/site/rehber/seminer0506.html>

POPHAM, J. W. (1997). *What's wrong-and what's right-with rubrics. Educational Leadership* 55 (2): 72-75 , www.35.8.171.42/aera/pubs/er/pdf/vol29_07/AERA290702.pdf

Relearning.org, URL: <http://www.releraning.org>, Erisim Tarihi: 20.04.2008
Rubrics.com, URL: <http://www.rubrics.com/rubric>.

SCHAFER, William D., Gwenyth Swanson, Nancy Bené and George Newberry. (2001).
“Effects of Teacher Knowledge of Rubrics on Student Achievement in Four Content Areas”, Applied Measurement in Education, 14, 2: 151-170,

STİX, Andy. (1996). **Creating Rubrics Through Negotiable Contracting and Assessment**, (<http://ericae.net/edo/ED027246.htm>, Erisim Tarihi: 04.04.2008).

SEZER, Sezin. (2007). **Öğrencinin Akademik Başarısının Belirlenmesinde Tamamlayıcı Değerlendirme Aracı Olarak Rubric Kullanımı Üzerinde Bir Araştırma**, [http://egitimdergi.pamukkale.edu.tr/makale/say\(2008,Kasım_9\)](http://egitimdergi.pamukkale.edu.tr/makale/say(2008,Kasım_9))

SWEARİNGEN, Richard. (2002). **A Primer: Diagnostic, Formative, & Summative Assessment**, (<http://www.mmrwsjr.com/assessment.htm>, Erisim Tarihi: 14.04.2008).

TABACHNİCK, B. G. ve FİDELL, S. L. (2001). **Using multivariate statistics** (4. baskı). Boston: Allyn and Bacon.

TEKİN, Halil. (2003). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara. Onbeşinci Baskı, Yargı Basım Yayın Ltd. Şirketi.

TEKİNDAL, Satılmış. (2002). **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri**. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi.

TOPSES, Gürsen. (1992). **Eğitim Sürecinde İnsan ve Psikoloji**. Ankara. Arzu Ofset.

TUFAN, Selmin, ÖZDOĞAN, Cengizhan. (1997). “ **Piyano Eğitiminin I. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçme ve Değerlendirilmesi** ” . Müzik Eğitimi Sempozyumu. (Yayınlanmamış Bildiri).

ULUTAŞ, Seher. ideas.ceit.metu.edu.tr/ttkb/Mersin_Seminer/sunular/29112006/ **ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME** sunu.son.ppt

UÇAN, Ali. (1987). **Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Yeri, Önemi Kullanımı**. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt3 (1), 287-307.

UÇAN, Ali. (1997). **Uygulamalı Keman Eğitiminde Psiko-Motor Becerilerin ve Ürünlerin Ölçülmesi**. Filarmoni Dergisi, Yıl 12 (125), 17-25.

U.S. Congress, (1992).Office of Technology Assessment. Testing in American schools: **Asking the right questions: Performance Assessment: Methods and Characteristics**. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
(<http://www.wws.princeton.edu/ota/disk1/1992/9236/923609.PDF>,
Erisim Tarihi: 12.05.2008).

Uwadmweb.uwyo.edu, URL: <http://uwadmweb.uwyo.edu/WYhpenet/ExampleRubrics.doc>, Erisim tarihi: 15.05.2008.

U.S. Government Printing Office. (1992).
(<http://www.wws.princeton.edu/ota/disk1/1992/9236/923609.PDF>,
Erisim Tarihi: 12.05.2008).

YAMPOLSKY, Michele Resh. (2001). **“Performance-Based Assessment and its Impact on Instruction and the Role of The Music Educator.”** Clombia University Teachers Collage;0055

YAYLA ATAK, Ayşegül. (2003). **“Müziksel Yeteneğin Ölçümü”**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

YILDIRIM, Cemal. (1999). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. ÖSYM Yayınları. 4. Basım, Ankara

WANGSATORNTANAKHUN, Jo A. (1997). **Designing Performance Assessments: Challenges for the Three-Story Intellect**, (<http://www.geocities.com/athens/parthenon/8658>.
Erisim Tarihi: 08.04.2008).

WEBER, Mel ve BOB R Stewart. (2001). **“Authentic Assesment: Good or Bad?”**, The Agricultural Education Magazine, 73, 5: 14-15.

WHITTAKER, C. R., S. J. Salend. ve D. Duhaney. (2001). **“Creating Instructional Rubrics for Inclusive Classroom”**, Teaching Exceptional Children, 34, 2: 8–13,

WİGGİNS, Grant. (1990).**The Case for Authentic Assessment**,
(<http://ericae.net/edo/ED328611.htm>, Erisim Tarihi: 02.04.2008).

EKLER

Ek – 1: Öğretim Elemanlarının Ölçme Yöntemlerine İlişkin Görüş Anketi

YÖNERGE

Bu anket, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Doktora Programında yürütülmekte olan **Piyano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Öğrenci Performansının Rubrik ile Ölçülmesi** isimli doktora tezine ilişkin verilerin bir kısmını toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Anket, 2008–2009 eğitim-öğretim yılında örneklem grubu olarak belirlenen bölümlerde görev yapmakta olan piyano öğretim elemanlarına uygulanmaktadır.

Anket üç bölümden oluşmaktadır. Bunlar; performans ölçme aracı kullanımına, performans ölçme sürecine ve ölçmenin nitelik ve niceliğine ilişkin görüşleri almaya yöneliktir.

Ankete vereceğiniz gerçekçi ve içtenlikli yanıtlar araştırmaya büyük katkı sağlayacağından, ilginiz ve titizliğiniz için şimdiden teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Tuğçe KAYNAK
Araştırma Görevlisi

A, B, C bölümlerindeki sorulara vereceğiniz cevaplar, aşağıdaki ifadeleri ve sayısal değerleri içermektedir. Size uygun olan sayısal değer yanındaki paranteze çarpı (X) işareti koyunuz.

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Hiç
(4)	(3)	(2)	(1)

A. Performans Ölçme Aracı Kullanımına İlişkin Sorular

1. Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında herhangi bir performans ölçme aracı kullanıyor musunuz?

(Eğer cevabınız hayır ise lütfen 3. sorudan itibaren yanıtlamaya devam ediniz.)

() Evet () Hayır

2. Kullandığınız performans ölçme aracı ne derece geçerli ve güvenilirliği olan, yazılı standart bir ölçme aracıdır?

4() 3() 2() 1()

3. Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken kendi geliştirdiğiniz yazılı bir ölçme aracınız var mı?(Eğer cevabınız hayır ise lütfen 5. sorudan itibaren yanıtlamaya devam ediniz.)

() Evet () Hayır

4. Kendi geliştirdiğiniz ölçme aracını kullanıyorsanız yapısal içeriği hakkında kısaca bilgi veriniz.

.....
.....
.....

5. Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken herhangi bir yazılı ölçme aracı kullanmaksızın izlediğiniz başka yöntem varsa bu konu hakkında bilgi verir misiniz?

.....
.....
.....

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Hiç
(4)	(3)	(2)	(1)

B. Yarıyıl Sonu Sınavlarında Performans Ölçme Süreci İle İlgili Sorular

6. Piyano eğitiminde yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken aşağıdaki davranışlara verdiğiniz önem derecelerini lütfen belirtiniz.

Dönem içindeki performansına göre	4() 3() 2() 1()
Sınav anındaki performansına göre	4() 3() 2() 1()
Derse devamına göre	4() 3() 2() 1()
Derse olan ilgisine göre	4() 3() 2() 1()
Diğer öğrencilerle olan seviye farkına göre	4() 3() 2() 1()
Programın sınıf düzeyine uygunluğuna göre	4() 3() 2() 1()
Başka(varsa lütfen belirtiniz)	4() 3() 2() 1()

.....
.....
...

7. Piyano eğitiminde yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken aşağıdaki kriterler genel olarak ne derecede önemlidir?

a)Doğru Oturuş ve ellerin konumu	4() 3() 2() 1()
b)Doğru nota ve Doğru ritimle çalabilme	4() 3() 2() 1()
c)Eserlerin sınıf düzeyine uygunluğu	4() 3() 2() 1()
d)Pedal Kullanımı	4() 3() 2() 1()
e)Tempo uygunluğu	4() 3() 2() 1()
f)Parmak Numarası	4() 3() 2() 1()
g)Eserin bütünlüğü	4() 3() 2() 1()
h)Ton, Cümleleme ve Müzikalite	4() 3() 2() 1()
ı)Eserin Gerekli olduğu Teknikleri Sergileme	4() 3() 2() 1()
i)Başka varsa lütfen	4() 3() 2() 1()

.....
.....
.

8. Piyano eğitiminde yapılan yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansını ölçerken 7. sorudaki kriterler sınıflara göre ne derecede önemlidir?

<u>1.sınıf</u>	<u>2.sınıf</u>	<u>3.sınıf</u>	<u>4.sınıf</u>
a) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
b) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
c) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
d) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
e) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
f) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
g) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
h) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
ı) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()
i) 4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()	4() 3() 2() 1()

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Hiç
(4)	(3)	(2)	(1)

9. Yarıyıl sonu sınavlarında yaptığınız ölçmede aşağıdakileri puanlarken yaşadığınız sorunlar ne derece önemlidir?

Genel seviye farkı(A.G.S. Liselerinden gelen öğrencilerle farkı)	4() 3() 2() 1()
Eserlerin birbirlerine göre düzey uygunluğu	4() 3() 2() 1()
Seçilen etüt ve eserin düzeyi, dönem ve teknik	
Özelliklerine uygun seslendirilmemesi	4() 3() 2() 1()
Öğrencinin fiziksel yetersizliği	4() 3() 2() 1()
Öğrencinin derse olan ilgisizliği	4() 3() 2() 1()
Öğrencinin müzikal yetersizliği	4() 3() 2() 1()
Başka varsa lütfen belirtiniz	4() 3() 2() 1()

.....
.....
.

C. Ölçmenin Nitelik ve Niceliğine İlişkin Sorular

10. Yaptığınız ölçmede “çeteleme” veya “dereceleme” gibi ölçekler ne derecede yer alıyor?

4() 3() 2() 1()

11. Performans ölçmede çeteleme, dereceleme vb. bir ölçekten yararlanmaksızın nesnel ve istatistiksel bir ölçüm yapmak ne derecede mümkündür?

4() 3() 2() 1()

12. Yaptığınız ölçmede “ölçme ve değerlendirmenin” gereği olan “geçerlik”, “güvenirlik” ve “kullanışlılık” ilkeleri ne derecede sağlanmaktadır?

4() 3() 2() 1()

13. Geliştirilecek sistematik bir ölçme aracı ile piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencinin performansının ölçümü ne derecede sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı duruma getirilebilir?

4() 3() 2() 1()

14. Sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı bir ölçme aracı sınav yönteminin düzenli olarak kullanılması ne derecede yararlıdır?

4() 3() 2() 1()

15. Sistematik, güvenilir, geçerli ve kullanışlı bir ölçme aracı sınav yöntemi zamanı iyi kullanmak bakımından ne derecede elverişlidir?

4() 3() 2() 1()

Ek – 2: Yapılandırılmış Görüşme Formu

YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME

Görüşme, Piyano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Öğrenci Performansının Rubric İle Ölçülmesi isimli doktora tezine ilişkin verilerin bir kısmını toplamak amacıyla yapılmaktadır. Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümler Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yapılan yarıyıl sonu sınavlarında yazılı bir ölçme aracının belirlenip oluşturulması amacına yöneliktir.

Arş. Gör. Tuğçe KAYNAK

GÖRÜŞME SORULARI

1. Piyano sınavlarında uyguladığınız performans ölçme yöntemleri nelerdir?
2. Sınavlarda performansı değerlendirirken ölçütleriniz nelerdir, öncelikli olarak nelere dikkat edersiniz?
3. “Sistemli bir derecelendirme ölçeği” ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Ek – 3: Piyano Rubriğinin Kullanımına İlişkin Görüş Anketi

PIYANO RUBRİĞİNİN(ÖLÇME ARACININ) KULLANIMINA İLİŞKİN
GÖRÜŞ ANKETİ

	Tamamen	Kısmen	Hiç
1- Rubricte yer alan beceriler piyano performansını ölçmekte yeterlidir.	()	()	()
2- Rubric, değerlendirme sürecinde değerlendiren kişiye zaman kazandırmaktadır.	()	()	()
3- Rubric amaca hizmet etmekte yeterlidir.	()	()	()
4- Daha nesnel bir değerlendirmeye olanak sağlamaktadır.	()	()	()
5- Öğrencinin kendin eksikliklerini bilmesine olanak sağlamaktadır.	()	()	()
6- Ölçmeyi daha sistematik hale getirmektedir.	()	()	()
7- Öğrenci performansını daha gerçekçi değerlendirmeyi sağlamaktadır.	()	()	()
8- Rubric, ölçme değerlendirmenin daha geçerli olmasını sağlamaktadır.	()	()	()
9- Rubric, ölçme değerlendirmenin daha güvenilir olmasını sağlamaktadır.	()	()	()
10- Rubric, sınavlarda uygulamak için yeterince kullanışlıdır.	()	()	()

Ek – 4: Piyano Dersi Öğretim Programı

Ek -5: Rubrik Puan Yorumları Anketi

YÖNERGE

Bu anket, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora Programında yürütülmekte olan **Piyano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Öğrenci Performansının Ölçülmesi** isimli doktora tezine ilişkin verilerin bir bölümünün toplanması amacıyla hazırlanmıştır. Anket, 2008–2009 eğitim-öğretim yılında örneklem grubu olarak belirlenen bölümlerde görev yapmakta olan piyano öğretim elemanlarına uygulanmaktadır.

Rubric ile piyano performans ölçümü, öğrenci performans düzeylerinin çok çabuk ve net değerlendirilmesini sağladığından, hem öğretmenler hem de öğrenciler için önemli bir uygulamadır. Bu yöntemde, **en yüksek düzeyden başlayarak belirlenen beklentilere göre değerlendirme yapılır ve performans puanlanır.** Her düzey için beklenen tanımlamalar ve açıklamalar yapılır. Açıklamaya öncelikle en yüksek düzeyden başlanır. Daha sonra diğer düzeyler açıklanır.

Ankete vereceğiniz gerçekçi ve içtenlikli yanıtlar araştırmaya büyük katkı sağlayacağından, ilginiz ve titizliğiniz için şimdiden teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Tuğçe KAYNAK
Araştırma Görevlisi

Örnek;

Beceriler(ölçütler)	1 puan	2 puan	3 puan	4 puan
Doğru nota çalabilme	Nota hataları kabul edilemez oranda fazladır.	Eserde çok sık nota hataları yapılmaktadır.	Ara ara nota hataları yapılmaktadır.	Doğru nota ile çalınmaktadır.

1) Size göre sınavda “Doğru nota çalabilme” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Performans doğru nota ile sergilenmektedir.
- b) Hiç nota hatası yapmamıştır.
- c) Doğru nota ile çalınmaktadır

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) 2 defa nota hatası yapmıştır.
- b) Neredeyse tüm notalar doğrudur.
- c) Ara ara nota hataları yapılmaktadır.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Birkaç hata dışında çoğu nota doğrudur.
- b) Eserde çok sık nota hataları yapılmaktadır.
- c) 4 den fazla nota hatası yapmıştır.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Nota hataları kabul edilemez oranda fazladır
- b) Yapılan nota hataları performansı azaltmaktadır.
- c) 6 dan fazla nota hatası yapmıştır.

2) Size göre sınavda “Doğru ritimle çalabilme” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Performans doğru ritimle sergilenmektedir.
- b) Hiç ritim hatası yapmamıştır.
- c) Doğru ritimle çalınmaktadır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) 2 defa ritim hatası yapmıştır.
- b) Neredeyse tüm ritimler doğrudur.
- c) Ara ara ritim hataları yapılmaktadır.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) 4 den fazla ritim hatası yapmıştır.
- b) Eserde çok sık ritim hataları yapılmaktadır.
- c) Birkaç hata dışında çoğu ritim doğrudur.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- d) Ritim hataları kabul edilemez oranda fazladır
- e) Yapılan ritim hataları performansı azaltmaktadır.
- f) 6 dan fazla ritim hatası yapmıştır.

3) Size göre sınavda “Kabul edilebilir tempoda çalabilme” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Tempo tam olarak nettir ve sağlamdır.
- b) Temponun açık ve net olması performansı olumlu etkilemektedir.
- c) Eser akıcı ve uygun olmakla beraber istenilen tempoda çalınmaktadır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Tempo belirgin ve nettir.
- b) Eserin kabul edilebilir bir tempoda çalınması performansı olumlu etkilemektedir.
- c) Eser kabul edilebilir bir tempoda çalınmaktadır.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Yapılan tempo hataları performansı olumsuz etkilemektedir.
- b) Eserde çok sık tempo hataları yapılmaktadır.
- c) Eserde tempo dönem özelliğine göre olması gerektiği gibi sergilenmekte ancak net değildir.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Tempo hataları kabul edilemez oranda değişiklik göstermektedir.
- b) Eserin temposunu olması gerektiğinden farklı (ağır veya hızlı) sergilemektedir.
- c) Temponun açık ve net olmaması performansı düşürmüştür.

4) Size göre sınavda “Cümleleme yapabilme” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Cümleleme en iyi biçimde yapılmaktadır.
- b) Cümlelemelerin başarılı biçimde yapıldığı oldukça güçlü bir performanstır.
- c) Cümlelemeler özel olarak vurgulanmaktadır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Cümlelemeler doğru yapılmaktadır.
- b) Cümlelemeler yeteri kadar yapılmaktadır.
- c) Cümlelemeler oldukça doğru yapılmaktadır.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Cümlelemeler yeteri kadar net değildir.
- b) Cümleleme hataları performansı olumsuz etkilemektedir.
- c) Cümlelemeler yeterli oranda yapılmamaktadır

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Cümlelemeler hiç dikkate alınmamıştır.
- b) Eserde cümlelemeler sezilmemektedir.
- c) Cümle kavramındaki zayıflık, müzikal etkiyi engellemektedir.

5) Size göre sınavda “Nüans(dinamik,gürlük)” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Dinamikler yerinde doğru vurgulanmıştır.
- b) Nüanslar başarılı biçimde yapılmaktadır.
- c) Nüanslar etkili biçimde yapılmaktadır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Nüanslar yeteri kadar yapılmaktadır.
- b) Dinamiklerin yeterince vurgulanması performansı olumlu etkilemektedir.
- c) Müzikaliteye özen gösterilmektedir.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Dinamikler yeteri kadar yerine getirilmemektedir.
- b) Nüanslar yeterli oranda yapılmamaktadır.
- c) Müzikalite yeterince vurgulanmamaktadır.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Dinamikler hiç vurgulanmamıştır.
- b) Nüanslar yapılmamaktadır.
- c) Müzikaliteye dikkat edilmemiştir.

6) Size göre sınavda “Uygun_parmak geçişleri” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Doğru ve hatasız parmak geçişleri yapılmaktadır.
- b) Tam olarak uygun parmak geçişleri sergilenmektedir.
- c) Parmak geçişleri tam olarak yapılmaktadır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Ara ara gözlenen parmak geçişi hataları yapılmaktadır..
- b) Hatalı birkaç parmak geçişleri kullanılmaktadır.
- c) Parmak geçişleri oldukça doğrudur.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Oldukça hatalı parmak geçişleri yapılmaktadır.
- b) Yeterince uygun parmak geçişleri sergilenmemektedir.
- c) Eserde çok sık parmak geçişi hataları yapılmaktadır.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Çok fazla miktarda hatalı parmak geçişleri kullanılmaktadır.
- b) Parmak geçişi hataları kabul edilemez oranda fazladır.
- c) Parmak geçişleri son derece yanlış yerlerde yapılmaktadır.

7) Size göre sınavda “Pedal Kullanımı” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Pedal doğru kullanılmaktadır.
- b) Pedal kullanımı yerinde ve oldukça başarılıdır.
- c) Doğru yerlerde doğru pedal kullanması müzikaliteyi son derece iyi vurgulamaktadır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Pedal yeterince doğru kullanılmaktadır.
- b) Birkaç yanlış pedal kullanılmıştır.
- c) Pedal hataları oldukça azdır.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Ara sıra gözlenen pedal hataları bulunmaktadır.
- b) Pedal yanlış yerlerde kullanılmaktadır.
- c) Yanlış yerlerde pedal kullanılmaktadır.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Pedal kullanımı son derece yanlıştır.
- b) Yanlış yerlerde ve hatalı pedal kullanılmaktadır.
- c) Meydana gelen pedal kullanımı hataları beklenen performans engel olmaktadır.

8) Size göre sınavda “Teknik davranışları yerine getirebilme” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Legato-staccato-portato vb. teknikler oldukça doğru kavranmış ve doğru yerlerde yapılmaktadır.
- b) Teknik davranışlar tamamen doğru uygulanmaktadır.
- c) Legato, staccato, portato vb. teknikleri sergilemede son derece başarılıdır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Legato-staccato-portato vb. teknikler yeterince yapılmaktadır.
- b) Legato-staccato-portato vb. teknikleri oldukça doğru sergilenmektedir.
- c) Teknik oldukça doğru yerine getirilmektedir.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Legato-staccato-portato vb. teknikler yanlış yerlerde yapılmaktadır.
- b) Teknik gösterim yeterince sergilenmemektedir.
- c) Teknik davranışlar doğru uygulanmamaktadır.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Legato-staccato-portato vb. teknikler doğru yapılmamaktadır.
- b) Teknik gösterim hiç sergilenmemektedir.
- c) Teknik davranışların hiçbiri doğru uygulanmamıştır.

9) Size göre sınavda “Parça Bütünlüğünü sağlayabilme” becerisinin;

4 puan (en yüksek puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Eser son derece bütündür.
- b) Parça bütünlüğünün sergilendiği oldukça güçlü bir performanstır.
- c) Eser tam olarak bütün çalınmaktadır.

3 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Parça bütünlüğü yeterince sağlanmaktadır.
- b) Eser yeterince bütün çalınmaktadır.
- c) Eserde hiç kopukluk sezilmemiştir ancak cümlelemeler de sezilmemiştir.

2 puan yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Eser yeteri kadar bütün çalınmamaktadır.
- b) Parça bütünlüğündeki hatalar performansı olumsuz etkilemektedir.
- c) Parça bütünlüğü yeteri kadar sergilenmemektedir.

1 puan (en düşük puan) yorumu hangisi olmalıdır?

- a) Eser son derece kopuk icra edilmiştir.
- b) Eser bütünlüğü hiç yoktur.
- c) Parça bütünlüğü hiç sergilenmemiştir.

Ek – 6: Piyano Rubriģi

Öğrencinin Ad Soyadı: Dersin Kodu ve Adı: Sınav Tarihi: Sınav Rubric Puanı: Rubrik ile Yapılan Piyano Performans Tanımları ve Puanlamaların Açıklamaları					Etüt	Barok Eser	Klasik Eser	Çağdaş/Romantik Eser	Ortalaması
Beceriler	4 puan	3 puan	2 puan	1 puan					
Doğru nota çalabilme	Doğru nota ile çalınmaktadır.	Ara ara nota hataları yapılmaktadır.	Eserde çok sık nota hataları yapılmaktadır.	Nota hataları kabul edilemez oranda fazladır.					
Doğru ritimle çalabilme	Doğru ritimle çalınmaktadır.	Ara ara ritim hataları yapılmaktadır.	Eserde çok sık ritim hataları yapılmaktadır.	Ritim hataları kabul edilemez oranda fazladır.					
Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme	Eser akıcı ve uygun olmakla beraber istenilen tempoda çalınmaktadır.	Eser kabul edilebilir bir tempoda çalınmaktadır.	Eserde çok sık tempo hataları yapılmaktadır.	Tempo hataları kabul edilemez oranda değişiklik göstermektedir.					
Müzikalite	Cümleleme	Cümlelemeler en iyi biçimde yapılmaktadır.	Cümlelemeler yeteri kadar yapılmaktadır.	Cümlelemeler yeterli oranda yapılmamaktadır.					
	Nüans Dinamik,gürlük	Nüanslar başarılı biçimde yapılmaktadır.	Nüanslar yeteri kadar yapılmaktadır.	Nüanslar yeterli oranda yapılmamaktadır.					

Teknik Beceriler	Uygun parmak geçişleri	Parmak geçişleri tam olarak doğru yapılmaktadır.	Ara ara gözlenen parmak geçişi hataları yapılmaktadır.	Eserde çok sık parmak geçişi hataları yapılmaktadır.	Parmak geçişi hataları kabul edilemez oranda fazladır.					
	Pedal kullanım (varsa)	Pedal doğru kullanılmaktadır.	Pedal yeterince doğru kullanılmaktadır.	Ara ara gözlenen pedal hataları bulunmaktadır.	Yanlış yerlerde ve hatalı pedal kullanılmaktadır.					
	Teknik Davranışlar (Legato, staccato, portato, arpeggio, dizi vb.)	Teknik davranışlar tamamen doğru uygulanmaktadır.	Teknik davranışlar büyük ölçüde doğru uygulanmaktadır.	Teknik davranışlar doğru uygulanmamaktadır.	Teknik davranışların hiçbiri doğru uygulanmamıştır.					
Parça Bütünlüğü		Eser tam olarak bütün çalınmaktadır.	Eser yeterince bütün çalınmaktadır.	Eser yeteri kadar bütün çalınmamaktadır.	Eser bütünlüğü hiç yoktur.					

Dizi Kadans Çalabilme	4 puan	3 puan	2 puan	1 puan	Alınan puan	
Doğru nota çalabilme	Doğru nota ile çalınmaktadır.	Ara ara nota hataları yapılmaktadır.	Dizi ve kadansta çok sık nota hataları yapılmaktadır.	Nota hataları kabul edilemez oranda fazladır.		
Doğru ritimle çalabilme	Doğru ritimle çalınmaktadır.	Ara ara ritim hataları yapılmaktadır.	Dizi ve kadansta çok sık ritim hataları yapılmaktadır.	Ritim hataları kabul edilemez oranda fazladır.		
Kabul edilebilir bir tempoda çalabilme	Dizi akıcı ve uygun bir tempoda çalınmaktadır.	Dizi kabul edilebilir bir tempoda çalınmaktadır.	Dizi ve kadansta çok sık tempo hataları yapılmaktadır.	Tempo hataları kabul edilemez oranda değişiklik göstermektedir.		
Uygun parmak geçişleri	Parmak geçişleri tam olarak yapılmaktadır.	Ara ara gözlenen parmak geçişi hataları yapılmaktadır.	Dizi ve kadansta çok sık parmak geçişi hataları yapılmaktadır.	Parmak geçişi hataları kabul edilemez oranda fazladır.		
Pedal kullanım (varsa)	Pedal doğru kullanılmaktadır.	Pedal doğru kullanılmaktadır.	Pedal yanlış kullanılmaktadır.	Pedal yanlış kullanılmaktadır.		

Rubric puanı	100'lük sistem Puanı	Rubric puanı	100'lük sistem Puanı
14	25	25	44
15	26	26	46
16	28	27	48
17	30	28	50
18	32	29	52
19	33	30	53
20	3	31	55
21	37	32	55
22	40	33	58
23	41	34	60
24	42	35	62

Rubric puan	100'lük sistem Puanı	Rubric puanı	100'lük sistem Puanı
36	63	47	85
37	65	48	86
38	66	49	88
39	68	50	90
40	70	51	90
41	72	52	92
42	73	53	93
43	75	54	95
44	78	55	98
45	80	56	100
46	82		

* Yüzlük sistem puanlaması için, puanların toplamı, kriterlerin tam puanlarının (4puan) toplamı olan 56 ya bölünüp 100 ile çarpılır.

Ek – 7: Araştırma İznin Dilekçesi ve Resmi Yazışmalar

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne;

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı doktora programında 042275412 numaralı doktora öğrencisiyim. **Piyano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Öğrenci Performansının Rubrik ile Ölçülmesi** isimli doktora tezime ilişkin olarak aşağıda isimleri yazılı olan 10 üniversitede piyano öğretim elemanları ile anket yapmak istiyorum. Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Araştırma Görevlisi

Tuğçe KAYNAK

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği (TOKAT)

Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Müzik Öğretmenliği (ŞANLIURFA)

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği SAMSUN

Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği NİĞDE

Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği BURDUR

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği DENİZLİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği TRABZON

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği MALATYA

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S. E.B.Müzik Öğretmenliği

Tez Danışmanı

Prof. Selmin TUFAN

